

LETO XXIII. Stev. 16

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 4. OKTOBRA
1934 — MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZRA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK — OD OSVOBODITVE
DO 1. JULJA 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
— OD 1. JUNJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»VSA OZNERJA
nemudni umik Izraela iz vsega Egipta

New York, 19. jan. (Associated Press). — Generalna skupščina OZN se je sestala danes popoldne in je nadaljevala debato o izraelskih četah na egiptovskem ozemlju. Pred začetkom debate je poslušala poročilo generalnega sekretarja OZN o tem vprašanju. V poročilu je rečeno, da hočejo Izraelci ostati na področju Akabskega zaliva in Gaze tudi po sedanjih fazi njihovega umika, ki naj bi bila zaključena prihodnji tork. Skupščina je bila predložena resolucija 25 azijskih in afriških dežel, v kateri je izraženo zgražanje spritno neuspeha, da bi Izrael izpolnil njene prejšnje zahteve o umiku svojih čet z egiptovskega ozemlja.

Burmanski delegat U Pe Kin

je pozval skupščino, naj takoj sprejme to resolucijo. Rekel je, da burmanska delegacija ne verjame, da bi bila koristna kakršnakoli pogajanja z Izraelom o drugih vprašanih, dokler se njegove čete popolnoma ne umaknejo z egiptovskega ozemlja. To je treba nujno storiti tembolj, ker je sedanje stanje vir naglo naraščajoče napetosti. Nizozemec Shurman je izjavil, da bo glasoval za predlog azijsko-afriških dežel, čeprav ima pomisleke proti besedilu resolucije, ker so nekateri izrazi v njej po njegovem mnenju preostri. Izrazil je upanje, da bo Hammarskjöld kmalu obvestil skupščino, da je uspešno izpolnil svojo nalogo. Predstavnik

Kostarike Canas se s tem optimizmom ni strinjal. Izjavil je, da se bo vzdržal glasovanja, ker meni, da azijsko-afriški predlog ne posega v najvažnejše probleme Srednjega vzhoda. Rekel je, da sicer drži, da Izrael ni v celoti izpolnil sklepov Generalne skupščine, menil pa je, da je to samo polovična rešnica. Francoski delegat se je izrazil na podoben način. Rekel je, da tudi Egipt ni izpolnil resolucije OZN s tem, da je poslal komandose smrti na izraelsko ozemlje, da je blokiral Sueški prekop s potapljanjem ladij in da zdaj zavlačuje čiščenje prekopa.

Na podobno stališče se je postavil tudi Belgijec Langheove. Panamska delegacija bo glasovala za azijsko-afriško resolucijo. Delegat Aislan je menil, da sam umik Izraelcev in obnova statusa quo ante ne bosta avtomatično obrodila trajnega miru, da pa sta nujni pogoj za dosego tega cilja. Izraelec Aba Evan je ponovil znano stališče svoje dežele.

Po govoru izraelskega delegata je skupščina glasovala o resoluciji. Z ogromno večino glasov je sprejela azijsko-afriški predlog, da se morajo izraelske čete povsem umakniti z vseh delov egiptovskega ozemlja. Resolucija je bila sprejeta s 74 glasovi za in 2 proti. Dva delegata — izraelski in francoski — sta se vzdržala glasovanja.

Dela na Sueškem
prekopu

New York, 19. jan. (AFP). Sekretariat OZN je sinoči objavil, da se očiščevalna dela na Sueškem prekopu razvijajo po določenem načrtu. Izmed 14 ovir, ki so zapirale prehod ladjam *do 10.000 ton, so jih pet že odstranili in vse kaže, da bodo nadaljnja dela končana do začetka marca. Hkrati potekajo tudi očiščevalna dela, ki naj omogočijo prehod tudi ladjam z večjo tonazno; izmed 19 takih ovir, ki jih je treba odstraniti, jih je ostalo le še 9. Ob zaključnih delih bo treba odstraniti še sedem drugih ovir.

Ladjevje, namenjeno za očiščevalna dela, šteje zdaj 30 ladij, ki pripadajo Nizozemski, Danski, Italiji, Zahodni Nemčiji, Jugoslaviji, Belgiji in Švedski.

V Beogradu se že tretji dan muči delegacija Vsekitajskega kongresa in mesta Pekinga. Prišla je pod vodstvom podpredsednika Kongresa Pen Čena v goste k naši Zvezni ljudski skupščini. V petek je bila tudi na Avall, kjer so gostje položili vence na grob Neznane junaka

Arabska pomoč

bo omogočila Jordaniji, da se dokončno otrese britanskega vpliva

Kairo, 19. jan. (Tanjug). Razgovori med egiptskim predsednikom Naserjem, kraljema Saudom Husseinom in sirijskim ministrskim predsednikom Sabri El Asalijem so bili zaključeni davi s sklenitvijo sporazuma »arabske solidarnosti« o desetletni pomoči Jordaniji v znesku 12,5 milijona egiptovskih funtov na leto. Egipt in Saudska Arabija bosta prispevala po 5, Sirija pa 2,5 milijona funtov. To pomoč bodo dajali delno v devizah, delno pa v dobavah orožja tistih dežel, ki ga izdelujejo.

Ekonomska pomoč Sirije, Egipta in Saudske Arabije Jordaniji naj bi zamenjala dosedanje britansko pomoč 12 milijonov funtov na leto. V zameno zanjo je dobila Velika Britanija oporišča v Amanu, Akadi in Matakau. Zdej, ko je bil sklenjen ta sporazum, se jordanska vlada pripravila na to, da bo v kratkem razveljavila sporazum z Veliko Britanijo.

V Kairu smatrajo današnji sporazum za usoden udarec britanskemu vplivu v Jordaniji. Se vedno pa ni znano, kako bo Velika Britanija reagirala.

Ob tej priložnosti tukaj podudarjajo, da je v zadnjih letih

večkrat prišla do izraza odločnost jordanskega naroda, da bi se rešil tujega vpliva. Konec lanskega leta so Sirija, Egipt in Jordanija sklenili trojni obrambni sporazum. Danes pa je bil sklenjen sporazum o ekonomski pomoči Jordaniji, ki je odločilnega pomena za popolne neodvisnosti Jordanija.

POGAJANJA Z ITALIJO

o novi ureditvi kreditov za dobave blaga v trgovinskem prometu

Beograd, 19. jan. (Tanjug). — Včeraj je odpotovala v Rim jugoslovanska gospodarska delegacija, ki se bo pogajala za nov kreditni sporazum z Italijo. Vodi jo generalni direktor Investicijske banke Avgust Papić.

Italijanska vlada je pred nekaj tedni obvestila našo vlado, da ne more izpolniti sporazuma o posebnih dobavah iz lanskega marca. S tem sporazumom je bil Jugoslaviji omogočen nakup investicijske opreme na kredit v vrednosti 45 milijonov dolarjev, tako da bi v ta namen porabili tudi 15 milijonov dolarjev iz reparacij, ki jih Italija plačuje Jugoslaviji. Konec leta pa so z italijanske strani sporočili, da določbe o roku kredita (8 let) ne morejo izpolniti

in da zadevajo na težave pri finansiranju 25% teh obveznosti za dobave, ki naj bi jih prevzela italijanske privatne banke.

Srednj decembra je bil v Beogradu sklenjen dodatni sporazum o ureditvi ribolova na Jadranu in ob tej priložnosti so se sporazumeli, da se bodo začela med gospodarskima delegacijama obeh držav pogajanja za sklenitev novega kreditnega sporazuma.

Naši gospodarski krogi presojajo bližnje razgovore v Rimu kot novo skupno prizadevanje, da bi gospodarsko sodelovanje Jugoslavije z Italijo postavili na raven, ki ustreza potrebam gospodarstva obeh dežel, kakor tudi za tesnejšo povezavo obeh trgov.

Parlamentarci iz LR Kitajske

se zanimajo za naše delavsko upravljanje v gospodarstvu

Beograd, 19. jan. (Tanjug). Delegaciji Vsekitajske ljudske skupščine in mesta Pekinga sta si danes popoldne ogledali tovarno motorjev v Rakovici in Inštitut za jedrske raziskave »Boris Kidrič« v Vinči.

V tovarni motorjev so se gostje zanimali za organizacijo proizvodnje in podjetja sploh. Precej časa so govorili s predsednikom Delavskega sveta, njegovimi člani in direktorji o delavskem upravljanju. Zanimalo jih je zlasti, kakšne so pravice in dolžnosti delavskega sveta in njegovega upravnega odbora, kako tovarna planira in investira, sodelovanje sveta pri sprejemanju plana in sklepov, kakor tudi

odnos med delavskim svetom in komuno.

Predsednik delavskega sveta je gostom pojasnil sistem volitev v delavski svet ter vlogo in pomen delavskega upravljanja v tovarni. Ogled tovarne je trajal kake tri ure.

Drugi del delegacije je bil v Inštitutu za jedrske raziskave »Boris Kidrič« v Vinči ter si je ogledal naprave in laboratorij. Zanimal se je za naše uspehe na področju jedrske energije. Kitajski parlamentarci so se vplivali v knjigo obiskovalcev in so v razgovoru izrazili potrebo po sodelovanju med jugoslovanskimi in kitajskimi znanstveniki in ustanovami.

Popoldne so imeli kitajski parlamentarci razgovore z našimi poslanci v Zvezni ljudski skupščini, zvečer pa so jim priredili v Ljudski skupščini Srbije slovesen sprejem.

V razgovoru so sodelovali predsednik Zvezne ljudske skupščine Moša Pijade, predsednik Ljudske skupščine Srbije Petar Stambolić, podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Vladimir Simić in Lidija Sentjurc, predsednika domov Vlada Zečević in Ivan Božičević, člana Zveznega izvršnega sveta Moma Marković in Mijalko Todorović, predsednik zunanje političnega odbora Zvezne ljudske skupščine Veljko Vlahović, sekretar Zvezne ljudske skupščine Mitar Bakić in več poslancev.

Zvezni ljudski poslanci so znani goste z ustavno ureditvijo FLR, z volilnim sistemom, s pristojnostjo in sestavo Zvezne ljudske skupščine, njenih domov in odborov ter z volitvami in funkcijami Zveznega izvršnega sveta.

Kaj misli Gaitskell?

London, 19. jan. (Reuter). Voditelj britanske laburistične stranke Hugh Gaitskell je prekinil svoj obisk v ZDA in se iz New Yorka vrnil v London, da bi bil lahko v ponedeljek na seji laburistične vlade v sencu. Pred odhodom iz New Yorka je na vprašanje, kaj misli o izjavi novega predsednika britanske vlade Macmillana, da bi bila namreč neaktivnost slabša od anglo-francoskega napada na Egipt, novinarjem izjavil, da sploh ne gre za vprašanje, ali je bilo treba storiti to, kar je bilo storjeno, ali pa sploh ni bilo treba ničesar storiti, kajti bila je še tretja možnost. Britanska vlada bi bila lahko glede sueškega vprašanja sodelovala z ZDA, pa tudi s francosko vlado v okviru OZN. Če bi bili to storili, bi bil izid dosti srečnejši.

Ob prihodu v London pa je izrazil mnenje, da so bili Američani »nekoliko zmedeni in zanudeni« spritno tega, kar se je zgodilo na Bližnjem vzhodu.

Današnje volitve na Poljskem

v znamenju nove poti v socializem in novega poleta v razvoju gospodarstva

Varsava, 19. jan. (Tanjug). Poljska bo jutri izvolila poslance v vrhovno narodno predstavništvo. Zadnje ure predvolilne kampanje minevajo v znamenju živahne dejavnosti najširših slo-

jev družbe, v agitaciji za kandidate Fronte narodne enotnosti. V petek je bilo v vsej državi nad 150 zborovanj. Od konca decembra je bilo takšnih zborovanj nad 8000. Na njih so obravnavali predvsem naloge bodočega Sejma in presojali uspehe v izpolnjevanju sklepov osmega plenarna CK ZDPP. Sestankov so se udeležili nad 4 milijoni volivcev. Odbori Fronte, tovarniški sveti, družbene organizacije ter razna združenja in ustanove pa so sklicali še več tisoč ožjih sestankov, konferenc in predvolilnih zborovanj. Po splošnem pričanju bo udeležba na volitvah precej množična. To dokazuje tudi zanimanje volivcev za volilne imenike. Do včeraj zvečer je preverilo svoja imena v volilnih imenikih nad 90% vseh volivcev.

Plenum jugoslovanskega
nacionalnega odbora
za socialno delo

Beograd, 19. jan. (Tanjug). — Včeraj je bila pod predsedstvom Velimira Stojinca III. razširjena plenarna seja jugoslovanskega nacionalnega odbora za socialno delo. Udeleženci seje so poslušali poročilo delegacije, ki je sodelovala na VIII. mednarodni konferenci za socialno delo v Münchenu.

Na seji so poudarili potrebo po sodelovanju z nacionalnimi organizacijami za socialno delo drugih držav prek izmenjave publikacij in socialnih delavcev. Razpravljali so o pripravah za mednarodno konferenco v Tokiu, in o našem sodelovanju na sestanku predstavnikov nacionalnih odborov, ki bo na Dunaju letos v avgustu. Važna naloga odbora bo izmenjava izkušenj med republikami in socialnimi delavci. Odbor bo pomagal organom državne uprave in drugim organizacijam pri uvajanju socialnih služb. V okviru povečane založniške dejavnosti bo uporabljala vsa sodobna propagandna sredstva. Razpravljali so tudi o tem, kako pomagati pri znanstveno raziskovalnem delu na področju socialne problematike.

nik Centralnega odbora Zveze sindikatov Poljske in koordinacijski odbor katoliških aktivistov so danes pozvali svoje člane in vse volivce v deželi, naj glasujejo za Fronto in za vodilne kandidate z Gomułko na čelu.

Od 28 milijonov prebivalcev Poljske bo imelo na jutrišnjih volitvah volilno pravico 14.499.000 ljudi, starih nad 18 let, ali nad 60% vseh prebivalcev. Izmed 723 kandidatov bodo izvolili v bodoči Sejem 459 poslancev. Od skupnega števila kandidatov je 88% kandidatov, ki še niso bili poslanci. Kandidirali so predvsem člani Partije, ki nastopajo v Fronti narodne enotnosti PZDP, Združene kmečke in Demokratske stranke, kakor tudi prestavniki t. imen. naprednih katoličanih, dalje razne strokovnjake, zdravnike, industrijske in kulturne delavce. Od celotnega števila kandidatov jih 15% ne pripada nobeni politični stranki.

Jutrišnje volitve pričakujejo Poljaki z optimizmom. Sodeč po sadovih dosedanje predvolilne kampanje bodo v veliki večini glasovali za kandidate Fronte narodne enotnosti.

Lloydovi razgovori

z italijansko vlado o zahodnoevropskem sodelovanju

Rim, 19. jan. (Reuter). — Po zaključku tridnevnega obiska v Rimu je britanski zunanji minister Lloyd, danes na sestanku z novinarji poudaril, da so na razgovorih, ki jih je imel z italijanskimi predstavniki, formulirali predloge o sodelovanju zahodnoevropskih dežel na gospodarskem, političnem in vojaškem področju.

Ti predlogi so v skladu tako z britanskimi obveznostmi v okviru Britanske skupnosti kakor tudi z željo Velike Britanije, da bi se tesneje povezala z zahodnoevropskimi deželami. Pripomnil je, da bodo predloge, ki so jih bili sestavili v Rimu, predložili Organizaciji za evropsko gospodarsko sodelovanje (OEEC). Velika Britanija je trdno sklenila, da bo v sodelovanju med zahodnoevropskimi deželami zavzela svoje mesto. Kar zadeva vojaško sodelovanje, je Lloyd dejal, da bo Velika Britanija storila vse, da bi v skladu z novimi navodili, ki jih obravnava Svet Atlantske zveze, »razdelili vsa sredstva enakomerno in izločili sleherni čezmerni napori«.

V zvezi s sueškim vprašanjem je Lloyd dalje dejal, da se s tem vprašanjem zdaj ukvarja OZN in da spritno tega ne bi bilo primerno, če bi sklicali posebno konferenco o Suez. Če pa bi dala pobudo za takšno konferenco OZN, bi Velika Britanija proučila ta predlog.

Na koncu je Lloyd dejal, da se je z italijanskim zunanjim ministrom Martinom razgovarjal o ciprskem vprašanju.

Italijanski interesi
na zahodnoevropskem združevanju

Rim, 19. jan. (Tanjug). — Zunanji minister Martino je v parlamentu izjavil, da bo italijanska vlada napela vse sile, da bi čimprej dosegli gospodarsko združenje Zahodne Evrope, hkrati pa se bo zavzela za okrepitev atlantske solidarnosti. Govoril je o skupni trgovini in rekel, da bo ta trg omogočil izmenjavo blaga brez carinskih pregrad. Skupni trg bodo ustvarili postopoma, da ne bi motili ravnotežja nacionalnega gospodarstva pri tem sodelujočih dežel.

O italijanskem stališču glede združitve Evrope je Martino rekel, da Italija še zmerom meni, da je treba ustvariti nadnarodne organe, predvsem parlament, pripomnil pa je, da ostale dežele, članice Skupnosti za premog in jeklo, menijo, da je za ustanav-

ljanje takšnih organov še pre zgodaj.

Potem je Martino govoril o stikih med Atlantsko zvezo in organizacijo evropskega združevanja in rekel, da združitve Evrope ne bi zadostovala, če bi se razvijala v znamenju odmiranja Atlantske zveze. Atlantska zveza in evropsko združevanje se morata izpolnjevati, kajti po mnenju italijanskega zunanjega ministra bi lahko samo to zagotovilo varnost Evrope.

Na koncu je Martino govoril o nekaterih važnejših mednarodnih problemih in rekel, da združitve Evrope ne bi izključila možnosti, da bi ustvarili nevtraln pas, če se bo pokazalo, da je potreben za okrepitev miru. Ureditev takšnega pasu pa bo odvisna od razvoja položaja, zlasti od razvoja Atlantske zveze.

VREMENSKA NAPOVED

za nedeljo, 20. januarja

Pretežno jasno in v nižinah mrzlo. Najnižje temperature ponoči med -15 in -20, v nekaterih kotlinah pod -20 stopinj C. Na Primorskem okoli 0, najvišje dnevne temperature med -4 in -7, v Primorju do +7 stopinj C. V višjih legah topleje. Po kotlinah deloma zamegleno.

STANJE VREMENA

Področje visokega zračnega pritiska se razprostira od Azorov prek zahodne in srednje Evrope do Balkana. Na njegovem severnem obrobju pa se pomikajo atlantski frontalni valovi prek Skandinavije proti Rusiji v dolinah Alp in nad Pansonsko nižino se v nižjih nadležih plasteh združuje zelo hladen zrak medtem ko nastopijo v višjih legah otoplitev.

PLENUM CK LM SLOVENIJE KONČAN

Mladina si je naložila zelo odgovorne naloge

Ljubljana, 19. januarja. Danes je osmi plenum CK LM Slovenije zaključil dvodnevo zasedanje, na katerem so v referatih in razpravi analizirali prispevek in naloga mladine pri urejanju najbolj perečih problemov našega časa. Prav tako kot mladina sodeluje pri odpravi težav in napak pri urejanju vrst problemov v tovarnah, mora vplivati tudi na življenje občin. Doslej je mladina dogajanja v občini precej zapostavljala, letos pa naj bi mladinske organizacije vsebinsko izpolnile svoje delovne programe prav v skupnem delu in v povezavi z občinami.

Tudi letos bo mladina vlagala vse svoje napore za dograditev raznih telesovzgojnih objektov. Skupno z okrajji, občinami in podjetji bo urejala vsepovsod pereče vprašanje pomanjkanja prostorov za zbiranje, izobraževanje in razvedrilo tako delavske kot kmečke mladine. Med drugim bi bil čas, da bi tudi želja po mladinskem domu v Ljubljani postala stvarnost. Med sklepe plenuma so med drugim zapisali, da bo mladina pomagala pri izvajanju načel naše gospodarske politike, zlasti tistih, ki spodbujajo proizvajalce, kolektive in občine k višji storilnosti. Za to so potrebne analitične ocene delovnih mest, normiranje vseh del, ki jih je moč

normirati, premije, ki temelje na realnih kriterijih, in takšna tarifna politika, ki bo zagotovila za enako delo enako plačilo. Mladi delavci bodo prispevali k izboljšanju organizacije proizvodnje, se zavzemali za pomoč mladim kadrom, da se bodo sprostile vse njihove ustvarjalne sposobnosti. Mladina bo posredno ali neposredno organizator in pobudnik za izobraževanje in strokovno izpopolnjevanje mladih delavcev, skrajša sodelovala bo pri urejanju vrst vprašanj in odpravljanju vsega, kar zavira in duši socialistične odnose. Pri vseh teh naporih pa bo prva in najvažnejša skrb za izboljšanje razmer, v katerih mladi delavci delajo in živijo. M. R.

SEKRETAR NIKOLA SRZENTIĆ O NEKATERIH PROBLEMIH PRAVOSODJA

Število upravnih sporov pada

Beograd, 19. jan. (Tanjug). Sekretar sekretariata za pravosodje Zveznega izvršnega sveta Nikola Srzentić je govoril danes na sestanku z novinarji v sekretariatu za informacije o nekaterih problemih pravosodja v naši državi ter hkrati odgovoril na vprašanja uredništva časnikov in naših radijskih postaj.

Poudaril je, da je število primerov, ko zaprosijo državljani za zaščito zakonitosti, od leta do leta manjše, to se pravi, da število upravnih sporov pada, kar

obravnnavati. Neki sodnik je lani obravnaval vsak mesec povprečno nad 160 sodnih zadev. Samo redna sodišča imajo kakih 50.000 sodnikov-porotnikov. Dosedanje izkušnje so pokazale, da so bili izbrani dobro. Sodiščem, zlasti gospodarskim, so mnogo pomagali.

dokazuje, da upravni organi čedalje manj kršijo zakone. K spoštovanju zakonitosti so zlasti pripomogli sklepi četrtega plenuma CK KPJ, ki so v glavnem uresničeni.

Sprejem pri Vladimirju Bakariću

Predsednik Sabora LR Hrvatske dr. Vladimir Bakarić je včeraj sprejel delegacijo Zveze elektrotehničnih inženirjev in tehnikov Jugoslavije, ki je v Zagrebu organizirala tridnevno posvetovanje o mehanizaciji v kmetijstvu. V daljšem razgovoru so člani delegacije seznanili predsednika Bakarića s sadovi posvetovanja.

Vremenoslavci napovedujejo običajno zimo in dokaj zgodnjo pomlad

Po hudi lanskimi zimami, ki je imela v mnogih deželah katastrofalne posledice ter zahtevala več človeških žrtev, da ne računamo velike gnotne škode, je razumljivo, da se ljudje zanimajo za letošnjo zimo. Vremenoslavci sicer napovedujejo vreme samo za dan ali dva, vendar pa jih čestokrat vprašujejo, kako bo letos z mrazom in snegom, kakšno dolgo bo trajala zima, ali bo huda ali ne.

Zvezna uprava hidrometeorološke službe ne daje dolgoročnih uradnih prognoz, ker meni, da to še zmerom ni možno. Iz izjav vremenoslavcev, ki samostojno, samo pod svojim imenom, napovedujejo vreme za nekaj tednov ali celo mesecev vnaprej, pa lahko v glavnem povzamemo, da bo letošnja zima vzler mrazu, ki pritiska zadnje dni, razmeroma mila, pomlad pa dokaj zgodnja.

NA SEVERNEM TEČAJU SAMO ZA 8 STOPINJE BOLJ MRZLO KAKOR V SLOVENIJI

Začetek letošnje zime močno spominja na lanskil. Lanski januar je bil izredno topel, temperatura je padla komaj na -8 stopinj. Potem pa je nenadoma pritisnil hud mraz in začelo je močno snežiti. Velike spremembe v temperaturi so imele ponekod katastrofalne posledice.

Letos se je pred nekaj dnevi zima začela nekako tako kakor lani. V vsej Evropi je pritisnil mraz, temperatura je padla ponekod na -20 ali še bolj. Na Jadranu je burja pred nekaj dnevi onemogočila sleherni promet, nekatere ceste in železniške proge pa so pokrili snežni zameti. V nekaterih krajih Slovenije je padla temperatura na -24 in celo na -26 stopinj. Meteorološka postaja v bližini Severnega tečaja pa je sporočila, da so imeli tam -28 stopinj. Ameriški meteorologi napovedujejo, da bo trajala ostra zima kakih 8 dni in da bo padla temperatura v Kanadi in Sibiriji na -42 stopinj.

MRAZ BO KMALU POPUSTIL

Predvidenjašim se je nebo zjasnilo in zato je temperatura še bolj padla. Začetek letošnje zime je - kot rečeno - približno enak lanskemu. Meteorologi, ki napovedujejo vreme

Mraz v Sloveniji

Včeraj so zaznamovali v Sloveniji najnižjo temperaturo to simo. V Celju in Slovenjem Gradcu je bila včeraj jutraj temperatura -24 stopinj, v Novem mestu in Murski Soboti -22, v Ljubljani -20 in v Mariboru -19. Tudi v ostalih krajih republike, razen v Primorju, je pritisnil hud mraz. Zanimivo pa je, da je bila temperatura v višjih planinskih področjih nekoliko višja, na Jezerskem na primer okrog -15, na Kredarici (2215 m) pa -9 stopinj.

O statutu Stalne konference delavskih svetov

V včerajšnji številki Ljudske pravice je bilo objavljeno poročilo, da je komisija za družbeno upravljanje pri Okrajnem odboru SZDL v Kranju načelno sprejela statut Stalne konference delavskih svetov. K temu poročilu moramo dodati, da je komisija sicer razpravljala o tem statutu, vendar pa ga ni načelno niti sprejela niti potrdila, ker je bila mnenja, da posvetovalni organ, kakršen naj bi bila konferenca delavskih svetov, morda niti ne potrebuje statuta. Komisija je sprejela le take sklepe in jih bo posredovala sekretariatu SZDL, ker razprava o vprašanju statuta še ni končana.

RAZMIŠLJANJA — KRITIKA — POLEMIKA

Pešajoči pobudi prilijmo novih moči

Pred dnevi smo na tem mestu brali razmišljanja o namenu in porabi sredstev okrajnega sklada za pobijanje alkoholizma in Ljubljani. O tehnikih predlogih, ki so bili v tem članku navedeni, bi bila koristna in potrebna javna razprava. Glavni predlog, da je sklad vsekakor treba ohraniti in mu zagotoviti zakonito podlago, je dejansko utemeljen tako glede na veliko škodo zastran alkoholizma kot glede na dosedanje začetne uspehe organiziranega boja proti temu socialnemu zlu. Treba pa je tudi zagotoviti javnost tega sklada - stvar, ki je bila doslej zapostavljena v škodo skupnih prizadevanj za boj proti alkoholizmu.

Okrajni ljudski odbor v Ljubljani je bil prvi v državi, ki je davek na promet z alkoholnimi pijačami zvišal za 50% v korist pobijanja alkoholizma in proizvodnje sadnih sokov. Odlok o tem je sprejel še bivši MLO v februarju 1955, leta in imenoval upravni odbor sklada. Ta pametna in humana pobuda je odmevala po vsej državi. Doslej je v Sloveniji uvedlo protialkoholni davek že veliko občinskih ljudskih odborov in nekaj okrajnih ljudskih odborov. Podobno pa tudi marsikje v državi.

Toda upravni odbor tega sklada v Ljubljani se je sestel enkrat samkrat. V odboru je bil tudi zastopnik Rdečega križa - organizacije, ki si najbolj prizadeva, da bi čimveč naših ljudskih odborov sprejelo podobne sklade in ki daje tudi največ koristnih pobud za trošenje teh sredstev. Na vprašanje, zakaj v tem odboru kot njegov član ni odločno namenjen odprtih vprašanj, je zastopnica Rdečega križa odgovorila: »Na sejo smo bili sklicani enkrat samkrat ob imenovanju odbora še pri bivšem MLO in smo tedaj razpravljali le o tem, da bi kazalo odbor razširiti. Glavni odbor RK je že konec 1954, leta izdelal osnutek pravilnika tega sklada in sama sem velikokrat v letu 1955 posredovala pri predsedniku upravnega odbora sklada glede obravnave osnutka. A iz tega ni bilo ničesar. Sedaj niti ne vem, ali me že vodijo v evidenci kot člana upravnega odbora sklada ali pa so po decentralizaciji imenovali nov upravni odbor. Obveščena nisem bila o ničemer...«

Na seji Okrajnega sveta za socialno varstvo v Ljubljani, ki je bila lani 25. junija, so v razpravi o socialnem varstvu družine člani Sveta želeli pojasniti, kako trošilo sklad za pobijanje alkoholizma. S pojasnilom, da gre največ sredstev za regres mleka, se niso strinjali. Menili so, da bi morali ta sredstva uporabljati predvsem za preventivne oblike boja proti alkoholizmu, zlasti pospeševanje proizvodnje brezalkoholnih pijač. Tudi ta organ Okrajnega ljudskega odbora je kakor mnoge množične organizacije želel od upravnega odbora sklada, naj mu poda pregled trošenja sredstev doslej in plan trošenja v prihodnje.

RAZGOVOR Z NAMESTNIKOM GENERALNEGA DIREKTORJA JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIC DJORDJEM SAVIČEVIĆEM

Čedalje večja modernizacija prevoza potnikov in blaga ter ugodnosti, ki se nam obetajo letos v potniškem prometu

Beograd, 18. jan. (Tanjug). Namestnik generalnega direktorja Jugoslovenskih železnici Djordje Savičević je na današnjem sestanku z novinarji govoril o čedalje večji modernizaciji prevoza potnikov in blaga po železnici ter ugodnostih, ki se nam obetajo letos v potniškem prometu. Rekel je, da so na pristojnem mestu že sklenili, da dobimo leto električne in diesel lokomotive, ki bodo vozile po vseh naših glavnih železniških progah namesto parnih.

Že letos bo na razpolago nekaj denarja, tako da bomo lahko kupili kakih 50 električnih in diesellokomotiv. Imamo pa vse pogoje, da bi izdelovali takšne lokomotive doma. Generalna direktorja Jugoslovenskih železnice se v tem smislu že pogaja s tujimi tvrdkami. Z nakupom kakih 1600 tovornih vagonov bomo letos znatno ublažili neskladnost med možnostjo prevoza blaga po železnici in potrebami v gospodarstvu.

O NOVIH TARIFAH
Namestnik generalnega direktorja železnice je pojasnil tudi nove tarife za prevoz potnikov po železnici, ki bodo začele veljati 1. marca. V prevozu potnikov do 300 km bodo ostale cene nespremenjene, na daljših voznjah pa bodo postopoma naraščale. Za brze in ekspresne vlake bo treba ne glede na razdaljo doplačati 300 oziroma 500 din. Zvišanje voznine na daljših voznjah naj bi omogočilo večjo uporabo brzih in ekspresnih vlakov, zlasti če potujejo potniki nad 300 km daleč. Vožnja z brzovlakmi nad 170 km bo v drugem razredu, nad 110 km pa v prvem razredu cenejša kakor doslej. Pri ekspresnih vlakih bo vožnja v drugem razredu cenejša na progi nad 210 km, za prvi razred pa nad 130 km. Otroci, ki imajo zdaj 50% popusta, bodo imeli v prihodnje na kolektivnih voznjah 75%, na počitniških voznjah pa 70% popusta. Znižana voznina ob nedeljah in državnih praznikih bo veljala odslej samo za vožnje do 600 km. Olajšave, ki jih uživajo delavci in uslužbenci državnih ustanov, kakor tudi člani družbenih organizacij ter dijaki, bo moč dobiti z mnogo manjšimi formalnostmi kakor doslej.

Voznina v potniških vlakih na progah nad 300 km je bila zvišana zato, ker se je s potniškimi vlaki na takih progah vozilo razmeroma malo potnikov. Do 300 kilometrov daleč se vozi s potniškimi vlaki 90% potnikov, nad 300 km pa komaj 10%.
NOVI BRZOVLAKE
Po spremembi železniških tarif se bo svedra spremenil tudi vozni red. Po novem voznem redu, ki bo začel veljati konec maja ali v začetku junija, bodo vozili namesto potniških brzovlakov na progah Zagreb-Osijek, Zagreb-Banja Luka-Sarajevo, Zagreb-Bihać-Split, Zagreb-Gospić-Split, Zagreb-Divača-Pulj in Ljubljana-Reka prek Pivke (od 2. junija do 29. septembra). Vozila pa ne bodo direktni potniški vlaki Beograd-Zagreb (dva para), Beograd-Niš-Skopje (en par), Beograd-Kraljevo-Skopje (dva para) in Sarajevo-Zagreb (dva para). Ti vlaki bod vozili v prihodnje samo kot sektorski tako, da bodo morali potniki, ki se bodo hoteli voziti s potniškim vlakom na daljši progi, večkrat prestopiti.

NOVE UGODNOSTI ZA POTNIKE
Veljajo pa že nove ugodnosti v prevozu potnikov. Če je hotel potnik doslej vožnje prekiniti, je moral dati vozni listek potrditi. Zdaj to ni več potrebno, marveč velja vozni listek do dneva, označenega na njem. Da bi se ognili gneči pred železniškimi blaginjnami, lahko potnik kupi vozni listek 7 dni prej. Če se potnik ne odpelje ali če prekine vožnjo na eni izmed vmesnih postaj, lahko vrne listek na odhodni ali končni postaji brez posebnih formalnosti. Če so vsa mesta v prvem razredu zasedena, lahko potnik na odhodni, končni ali vmesni postaji zahteva različno voznino med prvim in drugim razredom proti sprevodnikovemu potrdilu na voznem listku. Tarife v blagovnem prometu pa ostanejo nespremenjene.

V Mariboru se bodo danes zbrali zastopniki taborniških enot iz Slovenije, da bi pregledali svoje delo v minulemu letu. Združenje tabornikov Slovenije si je s svojim vzgojnim delom med mladino v naši družbi pridobilo tak ugled, da je že redko katera množična prireditev brez tabornikov. Kot sodobna in napredno usmerjena organizacija postaja prava šola samoupravljanja v organizaciji in s tem usposabljanja mladine za življenje.

V okviru Zveze taborniških organizacij Jugoslavije, ki ima zdaj že več kot 55.000 članov, se tudi slovenska organizacija vse bolj širi. Lani so ustanovili kar 12 novih enot. Zlasti uspešno se organizacija širi med vojsko in podeželsko mladino.

Lani je bilo zlasti mnogo izletov, akcij in partijskih pohodov, ki so z vnašanjem partijskih tradicij in z neposrednim seznanjanjem z zgodovino partijskih borb dobili svojo najboljše vsebino. Okoli 20.000 tabornikov je bilo na nad 2000 izletih. Dalje so lani izvedli 58 letnih taborjenj, 64 manjših taborov in bivakov ter 22 potovanja taborov. Lani samo štiri enote niso imele svojih taborov. Zvešale se je število kulturno-prosvetnih in športnih prireditev, ki jih je bilo nad 700. Nad dve tretjini članov Zdrženja, t. j. okoli 5000 članov je preživljalo svoje proste dni pod šotori. Če upoštevamo, da je bila cena tabornega okrnjenega dne v teh taborih mnogo nižja kakor drugod, potem lahko važnost te organizacije še bolj razumeli.

V teh dneh, ko so za dijake zimske šolske počitnice, prirejajo taborniške enote smučarske in vodniške tečaje, ki jih bo kar precej. Tak tečaji bodo na Pohorju, Gorjancih, Menini planini, Planini pod Golico in drugod.
Med največje uspehe minulega leta moramo šteti zelo uspeh partijski pohod in IV. zlet ZTS v Kurnovcu. 15 odredov mladih tabornikov je potovalo v različnih smereh skozi partijske kraje Kozjanskega predela. Nekateri od

redci so prehodili celo preko 200 km poti. Na zletu v Kurnovcu pa so se med seboj pomerili v taborniškem mnogobojju, streljanju z zrčno puško in lokom ter v odbojki.
Na svoji letni skupščini pa bodo taborniki poleg uspehov ugotovljali tudi napake, ki so jih opazili pri delu. Sprejeti bodo delovni načrt za letošnje leto, ki bo ne samo za naše, temveč za vse tabornike Jugoslavije zelo pomembno. Vse letošnje delo je namreč usmerjeno na dosej največje taborniške prireditve, ki je bila kadikoli v Jugoslaviji. V prvi polovici avgusta bo v Palaš pri Sarajevu II. zlet jugoslovenskih tabornikov. Zlet bo vodil strelinska jugoslovenska taborniška organizacija Sergej Kraljčev, vsa prireditve pa bo pod pokroviteljstvom predsednika Ljudske skupščine Bosne in Hercegovine Djura Pucarja - Starega. Na tem zletu se bo bralo okoli 6000 tabornikov in gostov iz drugih držav. Od gostov so povabljeni na zlet predvsem tiste mladinske organizacije, s katerimi so taborniki že dje vzdrževali stike. V Palaš bo jugoslovenska mladina živela štiri dni v majhnem mestu, ki ga na nobenem zemljevidu ne bo moč najti. Med seboj bodo tekmovali, se spoznavali in izmenjavali izkušnje dosedanjega dela. Slovenski taborniki hočejo ob tej priložnosti predvsem spoznati zgodovinske kraje Bosne in Hercegovine. Med drugimi bodo obiskali Zenico, Sarajevo, Mostar, ob novotkali pa še Dubrovnik in Split. Skupina najboljših članov pa bo potovala na zlet po poti slovenske delegacije na zasedanje AVNOJ v Jajcu 1943. leta.

Prilagodni teden bodo v Salzburgu proslavili »Mozartov teden«, ki se bo v prihodnosti razvil v tradicionalno vsakoletno prireditev. Tako so namreč sklenili na lanskih proslavah njegove dvestoletnice. Na letošnjem tednu je na sporedu komorni koncert, 2 operni predstavi, orkestralni večer in matineja. V okviru prireditve bodo nastopili Dunajski simfoniki pod vodstvom londonskega dirigenta Anthonyja Collingasa. Priljena bo tudi posebna razstava, ki bo prikazovala gradivo iz Mozartovega dela in življenja. Posebna zanimivost te razstave bo, da bo skušala prikazati pregled proslav ob Mozartovi dvestoletnici.

Svojestvena šola samoupravljanja

Lani je taborniška organizacija priredila nad 2000 izletov, 58 letnih taborjenj in blizu 200 kulturno-prosvetnih športnih prireditev

GLASBENO DELO NA TEKST MIROSLAVA KRLEŽE
Znani jugoslovenski komponist Krešimir Baranović, direktor beograjske filharmonije, je napisal novo glasbeno delo, in sicer kompozicijo za solo, zbor in orkester. Inspiracijo za to delo je Baranović dobil v pesmi »Simfonija« Miroslava Krleže. V zvezi temu, da je delo namenjeno predvsem radijski izvedbi, predvidevajo tudi koncertno izvedbo.

NOVA DOMAČA FILMSKA SLIKANICA

Ta mesec bodo v zagrebškem podjetju »Zagreb-film« končali snemanje filmske slikanice, ki se imenuje »Carnoy Jimmy«. Scenarij za ta film je napisal znani scenarist Vatroslav Mimica, film pa je režiral Dušan Vukatić. Glavni slikarji filma so: Aleksandar Marx, Oto Reisinger in Ivo Kušanić.

MLADI BEOGRAJSKI GLASBENIKI NA POLJSKEM

Te dni bo odpotovala na Poljsko skupina treh mladih beograjskih glasbenikov, ki bodo s tem vrnilli nedavni obisk poljskih glasbenih umetnikov v Jugoslaviji. Sinoci so v prostorih beograjske Glasbene akademije priredili samostojni glasbeni večer, na katerem so izvajali spored, s katerim bodo nastopili v Varšavi in nekaterih drugih poljskih mestih.

REPERTOARNI NAČRTI TNP

Vilarrovo gledališče »Théâtre nationale populaire« se pripravlja na uprizoritev vrste novih del. Januarja in februarja bo igralo gledališče Beaumarchaisovo »Figaroovo svatbo« ter Brechtovo dramo »Mati Hrabroste«. V tem času predvidevajo tudi uprizoritev Shakespeareovega »Julija Cezarja«. Na Dublinskem festivalu, ki bo letos maja, bo gledališče sodelovalo z Mollerovim »Skopuhom« in T. S. Elliotovo dramo »Uboj v katedrali«. Na festivalu v Strassburgu bo Vilarrova skupina nastopila z Racinovo »Fedro«.

Kulturne VESTI

VESTI

PRED ČESKOSLOVASKO-JUGOSLOVANSKO KULTURNO KONVENCIJO

Kakor poroča Tanjug iz Prage, bo prihodnji teden v torek odpotovala iz Prage v Jugoslavijo delegacija českoslovaške vlade. Delegacija se bo dogovarjala v Beogradu o sklenitvi jugoslovanško-českoslovaške kulturne konvencije. Českoslovaško delegacijo bo vodil minister za šolstvo in kulturo František Kohuda.

RAZSTAVA PRVOTISKOVIK IZ DOBE NEMŠKE KLASIKE IN ROMANTIKE

Cankarjeva založba v Ljubljani je v petek zvečer priredila v prostorih svoje knjigarne v Wolf-fovi ulici ogled prvotiskov in drugih knjižnih redkosti iz dobe nemške klasiike in romantike. Te lepe nenavadne in redke razstave so se udeležili književniki, bibliotekarji in drugi pobudljivi kulturni delavci. Urednik Cankarjeve založbe književnik Božidar Borke je v uvodoma natisel nekaj tehtnih misli o razstavi, ki je nazvočim pokazala po zaslugi tovariša Stefana Tausiga kulturni pomen antikvariata. Razstavljen antikvarne dragocenosti — mnoge so dragocene tudi v svetovnem merilu — so bile vse iz ozemlja naše države. Podobne razstave bo Cankarjeva založba pripravljala tudi v prihodnje in bo prva na vrsti razstava francoskih knjig iz istega razdobja.

»DUNDO MAROJE« V PRAGI

V Narodnem gledališču v Pragi so začeli z vajami za predstavo Držičevo komedije »Dundo Maroje«. Premiera bo predvidoma v mesecu marcu. Delo režira kot gost režiser zagrebški Narodnega gledališča Bojan Stupica, kakor bo tudi scenarija izdelana po načrtih Bojana Stupice. »Dundo Maroje« bo ena od petih premier, ki jih bo v tem letu uprizorilo praško Narodno gledališče.

MOZARTOV TEDEN V SALZBURGU

Prilagodni teden bodo v Salzburgu proslavili »Mozartov teden«, ki se bo v prihodnosti razvil v tradicionalno vsakoletno prireditev. Tako so namreč sklenili na lanskih proslavah njegove dvestoletnice. Na letošnjem tednu je na sporedu komorni koncert, 2 operni predstavi, orkestralni večer in matineja. V okviru prireditve bodo nastopili Dunajski simfoniki pod vodstvom londonskega dirigenta Anthonyja Collingasa. Priljena bo tudi posebna razstava, ki bo prikazovala gradivo iz Mozartovega dela in življenja. Posebna zanimivost te razstave bo, da bo skušala prikazati pregled proslav ob Mozartovi dvestoletnici.

Velika Britanija med Evropo in Ameriko

»Nova« zunanje politična koncepcija Macmillanove vlade je tudi očitno zamislila o tako imenovani »evropski tretji sili«, oziroma opustitev tradicionalne britanske, otkose »splendid isolation« od evropskih zadev. Sicer to stališče ni neka popolnoma nova, ker so se Britanci v povojnih letih že večkrat ukvarjali s teorijo, da bi bilo prav, ko bi ustvarili nekakšen »evropski protitež« SZ in ZDA, ker bi to pozitivno vplivalo tudi prikažito njihovih interesov. Toda Britanci — takrat niso toliko mislili na Evropo, kolikor na same sebe, saj je za določena obdobja britanske politike po zadnji vojni dokaj značilno, da je London poskušal prevzeti vlogo nekakega posredovalca med ZDA in SZ, ker je pač od tega pričakoval precejšnje politične, gospodarske, pa tudi druge prednosti.

Sueški poraz je drastično pokazal, da Velika Britanija takl nalogi sama ni kos, da si bo pač morala pridobiti »zavaznike«. Od tod tudi nenkrat tako velika simpatija do »skupnega evropskega tržišča« in do evropske integracijskega sploh, ki bi se ji hotela Velika Britanija postaviti na čelo, če ne drugega, pa kot »prima inter pares«. Odsed je prazna prazen, saj so tudi pravkar zaključeni obisk britanskega zunanjega ministra Selwyna Lloyda v Rimu ter personalne spremembe v gospodarskih resorih vlade, ko so na nekatera pomembna mesta (finančni ministar je postal Thornycroft) prišli ljudje, ki so se prej, skrajno z sedanjim premierzom, zavzemali za sodelovanje z evropskimi državami. Skupno evropsko tržišče, o katerem je zadnji čas mnogo govora, je seveda le prvi korak na tej poti, ki naj bi predvsem gospodarsko osamosvojeval Evropo, ji omogočil sprostitve od dokaj duševnega dolarskega pritiska. V skladu s to večjo gospodarsko samostojnostjo pa bi se večala tudi »politična težnja« Evrope. Toda na tem področju so stvari še mnogo bolj zamotane in delkatne kot na gospodarskem. Tu se križajo razne težnje. Tako si na primer kirikalci (zahodnonemški, italijanski in francoski) predstavljajo takšno Evropo kot nekakšno kirikalno trdnjavo. Sleherni pač, da ne nastevamo podobnih primerov, gleda na to zamisel skozi zorni kot svojih političnih in drugih interesov; »evropskih smeri« je namreč na starem kontinentu toliko, kot je na primer v Franciji političnih strank. Ne glede na to, da vsebuje te koncepcije mnogo izrazito reakcionarnih pojmov, vendar nekateri menijo, da bi njihova uresničitev, kolikor to pomeni okrepiti evropsko samostojnost, utegnila prispevati k rušenju blokovske omejenosti, k sprostitvi trgovinske izmenjave med tako imenovano Zahodno in Vzhodno Evropo (Thornycroft) in tudi posledično k zboljšanju mednarodnega ozračja.

Bližnjevzhodna doktrina, nedavna poslanica ameriškega predsednika Kongresu o položaju v državi, kakor tudi predlog novega proračuna, kjer so postavke za vojaške namene (63% proračunskih izdatkov) večji kakor minulo leto, nudijo dovolj osnov za vsaj začetno razmišljanje o ameriški politiki v tem letu. Če izhajamo iz proračuna, stejejo bližnjevzhodni doktrini za najbolj očitni element nove ameriške zunanje politične koncepcije. Če hočemo biti natančni slednji ni nov: Eisenhowerjeva doktrina, je nova izdaja Trumanove, ki se je silo zemljepisno nanašala na drugi del sveta, vendar je za obe značilno postavljeno nekakšno črto, kateri se korajče bi pomenila casus belli, in gospodarska pomoč prizadevanj državam, ki naj bi odvrnila »komunistično nevarnost«. kakor to blokovski kratkovidno navajajo utemeljitelje teh predlogov. Nekateri ocenjujevali mednarodnih razmer vidijo v tem le ohranitev doseganega statusa quo, pri čemer navajajo, da so Britni na Madžarskem nazorno pokazali, da ne mislijo dovoliti nikakršnih sprememb v vzhodni Evropi, ZDA pa so podobno ravnale na Bližnjem vzhodu, samo s to razliko, da bi »praznino« zapolnili ameriški vplivi namesto pojemaloga britanskega. Tudi tu se nadejuje stari proces. Kdor se pomni burni razplet sporov z avtoritativno licenca francoskega petroleja, vo, da so Američani takrat »spogoltnili« anglo-francoski petrolejski družbo in da je bila pravzaprav »rešitev« v tem, da je francoski petrolej ostal »zahoden«, ven-

Kuati pri Nehruju

New Delhi, 19. jan. (AP). — Predsednik indijske vlade Nehru in predsednik Sirske republike Kuati sta se danes sestala in v razgovoru, ki je trajal poludruugo uro, obravnavala bližnjevzhodna vprašanja. Sirski predsednik se je z Nehrujem prvič razgovarjal že v tork, takoj po svojem prihodu v Indijo, kamor je prišel na desetdnevni obisk. Indijski krogi pripisujejo njunim razgovorom velik pomen in poudarjajo, da Nehru ne more zavzeti dokončnega stališča o Eisenhowerjevi doktrini, dokler ne bo seznanjen z gledišči ostalih arabskih državnikov.

V Budimpešti nezaželen britanski diplomat

Budimpešta, 19. jan. (Radio Budimpešta). Zunanje ministvo je obvestilo britansko veleposlanstvo, da smatra britanskega vojaškega odposlanca polkovnika Cowleya za »nezaželeno osebo« in da ga je pozvalo, naj v roku 48 ur odpotuje iz Madžarske. Nota madžarskega ministva pravi, da je polkovnik Cowley med oktobrskimi dogodki na Madžarskem zlorabil diplomatske privilegije. Predstavnik britanskega zunanjega ministva je na to v Londonu izjavil, da je polkovnik Cowley že v Londonu. Dejal je, da je Cowley odločno zavrnil obtožbe, ki jih navaja madžarska nota.

Šele brezpogojni umik izraelskih napadalcev s Sinajskega polotoka bo omogočil pogajanja in ureditev perečih mednarodnih vprašanj na Bližnjem vzhodu

DR. JOŽE BRILEJ V GENERALNI SKUPŠČINI OZN

New York, 19. jan. (Tanjug). V okviru debate o Bližnjem vzhodu v Generalni skupščini OZN je sinoči govoril tudi jugoslovanski delegat dr. Jože Brilej. Omenil je resolucijo Generalne skupščine z dne 7. novem. lanskega leta, s katero je OZN zahtevala takojšen umik vseh izraelskih čet za demarkacijsko črto, določeno s splošnim sporazumom o premirju med Izraelom in Egiptom leta 1949. »Jezik te resolucije«, je rekel Brilej, »je bil nedvomno jaseen in nedvoumen. Izraelske čete bi se morale takoj umakniti na demarkacijsko črto. Dopusčeni niso bili nobeni pogoji ne izjeme. To pa se še ni zgodilo in izraelske čete se še niso umaknile. To vprašanje je znova prišlo pred Generalno skupščino in proučiti ga je treba z veliko zaskrbljenostjo tembolj, ker še zdaj ni nobenih določenih zagotovil, da bo resoluciji Generalne skupščine ustrezno. Nasprotno, vse kaže, da umik še zmerom večjejo na določene pogoje in da nekateri dele ozemlja, ki se jih je Izrael postalil med napadom na Egipt, iz-

ločajo, da bi jih obravnavali posebej.«
»Takšno gledišče«, je dejal, »vsekakor očitno nasprotuje črki in duhu vseh ustreznih resolucij Generalne skupščine. To je prav tako nezdružljivo z načelom, po katerem se ravna OZN glede na nedavno krizo na Bližnjem vzhodu in zato Generalna skupščina prek takšnega ravnanja nikakor ne more preiti. Izraelske oborožene sile se morajo brezpogojno in brez odlašanja umakniti z ozemlja, ki so ga zasedle.«
»Ob tej priložnosti se ne želim spuščati v bistvo vprašanj, ki jih, kakor vse kaže, tako ali drugače povezujejo z vprašanjem umika izraelskih čet. Ob primernem času bi lahko obravnavali probleme s tega področja. Toda primeren čas bo napočil samo po popolnem umiku invazijskih čet, o čemer zdaj razpravljamo, in po popolni uporabi ustreznih resolucij Generalne skupščine. Takrat in samo takrat, bomo lahko proučevali ali celo začeli proučevati katerokoli dolgoročno vprašanje, na katero bi utegnili zadeti. To je bilo stališče, na katero se je postavila jugoslovanska delegacija že na prvem izrednem zasedanju Generalne skupščine v zvezi z napadom na Egipt.«
Na koncu svojega govora je Brilej rekel, da bo jugoslovanska delegacija podprla resolucijo azijsko-afriških dežel. Ta resolucija po mnenju jugoslovanske delegacije ustreza zahtevam sedanjega položaja.

tega področja. Toda primeren čas bo napočil samo po popolnem umiku invazijskih čet, o čemer zdaj razpravljamo, in po popolni uporabi ustreznih resolucij Generalne skupščine. Takrat in samo takrat, bomo lahko proučevali ali celo začeli proučevati katerokoli dolgoročno vprašanje, na katero bi utegnili zadeti. To je bilo stališče, na katero se je postavila jugoslovanska delegacija že na prvem izrednem zasedanju Generalne skupščine v zvezi z napadom na Egipt.«
Na koncu svojega govora je Brilej rekel, da bo jugoslovanska delegacija podprla resolucijo azijsko-afriških dežel. Ta resolucija po mnenju jugoslovanske delegacije ustreza zahtevam sedanjega položaja.

Ob obisku kitajske državniške delegacije na Poljskem. Na sliki prizor z varšavskega sestanka, na katerem so se zbrali (od leve na desno) predsednik Državnega sveta Aleksander Zawadzki, kitajski ministri predsednik Ču En Laj, prvi sekretar ZDPP Wladislaw Gomulka, namestnik kitajskega ministrskega predsednika Ho Lung in ministri predsednik Jozef Cyrankiewicz

OB ZAKLJUČKU OBISKA ČU EN LAJA V MOSKVI

Sovjetsko-kitajska izjava

o mednarodnem položaju, medsebojnem sodelovanju socialističnih dežel in stikih med obema državama

Moskva, 19. jan. (Tanjug). V Kremlju so sinoči podpisali sovjetsko-kitajsko deklaracijo. V prvem delu deklaracije je poudarjeno, da so med razgovori izmenjali mnenja o važnih mednarodnih vprašanjih, o nadaljnji krepitvi stikov med socialističnimi deželami in o prijateljskem razvoju stikov med Kitajsko in Sovjetsko zvezo.

Obe strani ugotavljata, da je mednarodna napetost po ženevski konferenci nekoliko popustila, da pa so z napadom na Egipt in trino za najbolj očitni element nove ameriške zunanje politične koncepcije. Če hočemo biti natančni slednji ni nov: Eisenhowerjeva doktrina, je nova izdaja Trumanove, ki se je silo zemljepisno nanašala na drugi del sveta, vendar je za obe značilno postavljeno nekakšno črto, kateri se korajče bi pomenila casus belli, in gospodarska pomoč prizadevanj državam, ki naj bi odvrnila »komunistično nevarnost«. kakor to blokovski kratkovidno navajajo utemeljitelje teh predlogov. Nekateri ocenjujevali mednarodnih razmer vidijo v tem le ohranitev doseganega statusa quo, pri čemer navajajo, da so Britni na Madžarskem nazorno pokazali, da ne mislijo dovoliti nikakršnih sprememb v vzhodni Evropi, ZDA pa so podobno ravnale na Bližnjem vzhodu, samo s to razliko, da bi »praznino« zapolnili ameriški vplivi namesto pojemaloga britanskega. Tudi tu se nadejuje stari proces. Kdor se pomni burni razplet sporov z avtoritativno licenca francoskega petroleja, vo, da so Američani takrat »spogoltnili« anglo-francoski petrolejski družbo in da je bila pravzaprav »rešitev« v tem, da je francoski petrolej ostal »zahoden«, ven-

nializmu ter za zaščito miru v polni meri sodelujejo v skladu s petimi načeli mirne koeksistence.

Posebna pozornost je bila posvečena dogodkom na Madžarskem. »Upor na Madžarskem so sprožili tuji imperialistični agresivni krogi in madžarski protireakcionarni elementi, ki so izkoristili nezadovoljstvo madžarskih delovnih množic in mladine zaradi napak prejšnjega vodstva. Sovjetska zveza je s tem, da je pomagala zatreti upor na Madžarskem, izpolnila svojo med-

narodno dolžnost, kar ustreza koristim zaščite miru na vsem svetu.

Deklaracija tudi poudarja, da je uveljavljanje načel mirne koeksistence dežel z različnimi družbenimi sistemi podlaga zunanje politike vlad obeh dežel in pripominja, da SZ in Kitajska težita za mirno koeksistenco z ZDA. Delovanje ameriških monopolističnih krogov pa preprečuje zboljšanje mednarodnih stikov. Sovražna politika ZDA nasproti Kitajski močno škoduje koristim miru. Obe strani pozdravljata normalizacijo stikov z Japonsko.

V deklaraciji je izraženo mnenje, da je treba vojaške zveze zamenjati s sistemom kolektivnega miru in kolektivne varnosti. To se nanaša na Atlantsko in Varšavsko, pa tudi na Manilsko in Bagdadsko zvezo. Sporazum o razoročitvi je izredno važen za sedanji mednarodni položaj. Če bi sprejeli sovjetske predloge, bi napravili važen korak na poti k medsebojnemu razumevanju in zaupanju med vsemi deželami.

Deklaracija obravnava tudi sodelovanje med socialističnimi deželami. To poročstvo je za zaščito socializma in krepitve miru. Stiki med socialističnimi deželami novega tipa in krepitev enotnosti socialističnih dežel je mednarodna dolžnost Sovjetske zveze in Kitajske.

»Na področju medsebojnih stikov med socialističnimi deželami ni bistvenih nasprotij in trenj. Če so se v minulosti v njihovih medsebojnih stikih zgodile napake in pomanjkljivosti, jih zdaj premagujejo in odstranjujejo. Razen tega pa te napake in pomanjkljivosti nikakor ne morejo skaltiti medsebojne pomoči in sodelovanja. Vse stike med socialističnimi deželami je moč urediti na podlagi enotnosti in z odkritimi nameni posvetovanj. Docela možno je pravilno združiti enotnost socialističnih dežel in neodvisnost vsake posamezne dežele v njihovih medsebojnih stikih.«

Nevzdržne razmere na Cipru pod britansko oblastjo

New York, 19. jan. (Associated Press). Grški delegat v Skrbniškem odboru Generalne skupščine OZN Savas Loizides je sinoči obdolzil Veliko Britanijo, da uveljavlja na Cipru politiko terora, in je pozval OZN, naj pomaga vsem nesamoupravnim področjem, da si pribore svobodo. Loizides meni, da ni pametno pustiti nepravilne takšne spore, kakor je spor za Adenski protektorat, za Britanski Honduras, za Falklandske otoke, za Gibraltar, za Zahodno Novo Gvinejo, za Alžir, za Severno Irsko in še nekatera druga ozemlja.

Ko je govoril na seji Skrbniškega odbora v debati o prosvetnih razmerah na nesamoupravnih področjih, je rekel, da svetovno javno mnenje misli, da je neogibno obojen na propad. Loizides pa meni, da se motijo ljudje, ki mislijo, da je naloga OZN v tem, da skušajo zboljšati gospodarske in socialne razmere nesamoupravnih področij. Potrebno je predvsem, dati jim svobodo, ki je podlaga slehernega napredka.

Grški delgat je zlasti kritiziral angleško prosvetno politiko na Cipru, izraženo med drugim v tem, da duši med prebivalstvom narodno zavest. Dejal je, da so v minulem šolskem letu od 510 grških osnovnih šol na otoku zaprli 376 in da se 50.000 otrok

ne more šolati. Angleške oblasti so odpustile 1110 izmed 1350 grških učiteljev. V minulem šolskem letu so zaprli 8 gimnazij, 24 pa začasno. Prizadetih je bilo 14.000 dijakov. Več sto dijakov so aretirali in obsodili na razne kazni ali pa so jih odvedli v koncentracijska taborišča. Loizides je pripomnil, da so ti dijaki sodelovali v demonstracijah in stavkah, da pa so s tem uveljavljali samo svojo temeljno človeško pravico in izražali svojo težnjo po svobodi.

Ko je angleški delegat Giden odgovorjal na obdolzitve grškega delegata, je rekel, da gre za propagando in pačenje dejstev.

Spet pogajanja med Tunizijo in Francijo

Tunis, 19. jan. (AFP). Ministrski predsednik Habib Burgiba je danes v govoru tiskunemu narodu napovedal, da se bodo francosko-tuniska pogajanja v kratkem obnovila. Povedal je, da se bodo pogajali o postopnem umiku francoskih čet iz Tunizije ter o trgovinskem sporazumu in pravni konvenciji med obema deželama. »Imeti moramo možnost, da svobodno sklepamo trgovinske pogodbe z drugimi deželami.« Ti razgovori se bodo začeli že med obiskom francoskega ministra Mauricea Faura v Tunisu.

Gospodarska prizadevanja

madžarske vlade izhod iz začasne krize v produkciji in prometu

Budimpešta, 19. jan. Madžarska vlada je imela včeraj sejo, na kateri je sprejela osnutek proračuna za letošnje prvo četrtletje. V vladnem poročilu je rečeno, da narekujejo določitev samo delnega proračuna namesto plana za vse leto operativni

razlogi. Sestavljanje celotnega proračuna je že dobilo določene smernice in organi za planiranje v finančnem ministstvu so dobili napotke, kako je treba sestaviti proračun za preostali del leta. Sprejete postavke proračuna

za prvo četrtletje izkazujejo presežek izdatkov nad dohodki. Primanjkljaj namerava vlada kriti iz tekoče proizvodnje in industrije, katere nadaljnje naraščanje pričakuje, a ga veže z odpravo sedanjega pomanjkanja električne energije. Delno bodo primanjkljaj krili tudi s tujo pomočjo. Vlada je ob tej priložnosti znova poudarila pomen varčevanja. Z varčevanjem bi lahko znatno pripomogli k ureditvi finančnih problemov dežele. Vlada je tudi sklenila imenovati posebno komisijo, ki bo proučila pospeševanje kmetijstva. Predsednik komisije bo predsednik Prezidija Madžarske Istvan Doby.

Vlada si na vso moč prizadeva, da bi stabilizirala gospodarstvo, toda težave so še zmerom velike. Hud mraz in snežni zameti so v zadnjih štirih dneh povzročili delni zastoj v premogovnikih. Rudarji so sicer včeraj znova nakopali 47.000 ton premoga, toda to praktično pomeni, da v zadnjem tednu storilnost v premogovnikih ni narasla. Nastale so tudi prve motnje v prometu, ki so spriče sedanjega položaja še tembolj občutne. Mraz ovira tudi obnovo porušenih hiš v Budimpešti. Upoštevati je treba še stalno nevarnost, da bo število brezposelnih naraslo, skrb za preskrbo mest s premogom, živili itd.

Vlada misli na vse te težave in potrebe. Vsaka zase pa zahteva nove napore in povzročila nove skrbi. M. Bratič

Z VSEH STRANI SVETA

TURCIJA CIPRSKO VPRAŠANJE

Ankara, 19. jan. (AFP). »Menimo, da je razdelitev Cipra najpravičnejša ureditev in da je prišel čas, ko je treba to povedati.« Je izjavil predsednik turške vlade Adnan Menderes v proračunskem odboru Velike narodne skupščine. Otoka po njegovem ni treba nujno razdeliti sorazmerno s številom ljudi ob narodni, ker živi na Cipru 18% turškega in 82% grškega prebivalstva. »To, kar hočemo«, je pripomnil, »je, da lahko na Cipru razpolagamo z delom ozemlja, na katerem bi lahko razvili našo zastavo in namestili naše čete.«

ŠVEDSKA ATOMSKA OBOROŽITEV

Stockholm, 19. jan. (AP). Nemara bo Švedska v šestih ali sedmih letih že proizvajala atomske bombe. Prva atomska »kritična centrala« na švedskem bo po zd.ela obratovati leta 1960. Tri leta pozneje bodo švedski lahko proizvajali plutonij za atomske bombe.

POLJSKA PROCES V BIDGOSZCZU

Varsava, 19. jan. (Radio Varsava). Sodišče v Bidgosczyu je sodilo skupino ljudi, ki so sodelovali v novembrskih izgreduh v tem mestu. Glavna obtožnica je, da so bili obsojeni a ožromu 5 let ječe, ostali pa na zaporne kazni po šest mesecev do treh let. Zaradi pomanjkanja dokazov so opustili tri obtožbene. V utemeljitvi obsojen je rečeno, da je sodišče upoštevalo, da so bili omenjeni izgredu izključno pusto-lovskega značaja.

SOVJETSKA ZVEZA OKREPITEV TRGOVINSKIH STIKOV Z GRČIJO

Moskva, 19. jan. (Radio Moskva). Predstavniki Sovjetske zveze in Grčije so danes sklenili sporazum o trgovinski menjavi blaga, ki določa dvakratno povečanje menjave med obema deželama v primerjavi z letom 1956. Po sporazumu bo Grčija dobavljala Sovjetski zvezi boksit, južno sadje in drugo, uvažala pa bo stroje, industrijsko opremo in razne kemijske proizvode.

JUŽNA AFRIKA NADALJNA SEGREGACIJA

Capetown, 19. jan. (AP). Ob začetku novega zasedanja južnoafriškega parlamenta je generalni guverner Jansen izjavil, da bodo s posebnimi predpisi uredili ponk tempopolnih študentov. Vlada pripravlja tudi zakon o zvišanju pristojbin, ki jih plačujejo tempopolni prebivalci, kakor tudi nekatere predpise, ki bodo natančneje določali segregacijo belih in tempopolnih uslužbencev v bolnišnicah.

SEVERNI VIETNAM PROTEST PRI KOMISIJI OZN

Hanoi, 19. jan. Delegacija severno vietnamske armade je danes protestirala pri mednarodni komisiji OZN za nadzorovanje nad premirjem v Vietnamu, ker je južnovietnamska vojska kršila sporazum o demilitariziranem področju. Južno vietnamski vojski so večkrat prešli na ozemlje Severnega Vietnama in tako kršili ženevski sporazum o premirju.

OB RAZPRAVAH O MEDNARODNI GOSPODARSKI POMOCI V ORGANIH OZN

Razvite in nerazvite dežele

Ko so se po prvi svetovni vojni začela obravnavati nasprotstva med tako imenovanimi industrijskimi in agrarnimi državami ter med naprednimi in zaostalimi državami itd., še ni bilo tako velikih in nepremostljivih jezov, kot so danes in ki postajajo iz dneva v dan večji. Pred prvo svetovno vojno je imperializem zajel skoraj ves svet in ga je večidel obvladoval še naprej, čeprav sta se medtem po eni strani izoblikovali gospodarstva in države novega tipa, kakršna je bila Sovjetska zveza in čeprav je vse kazalo, da po dotedanji poti ni moč napredovati. Zato je bilo v dobi med prvo in drugo svetovno vojno, zlasti pa še med drugo svetovno vojno in po njej konec tiste dobe imperialističnega kapitalizma, ki se je imenovala kolonializem. Pri tem ne smemo prezreti, da je sicer tudi ena vodilnih kapitalističnih držav, ZDA, težila za kolonialno oblastjo, toda kaj kmalu je spoznala, da je prišla v nepravem času in na nepravem kraju in da rešitev kapitalizma ni v tistem sistemu, kot se je izoblikoval od 15. stoletja dalje, posebno pa v 19. stoletju, temveč na čisto drugačnih osnovah, na drug način, po drugih poteh. Kapitalizem je namreč začel doživljati bistvene spremembe v samem sebi, stopil je v novo obdobje svojega razvoja, v katerem so začeli veljati drugačni zakoni kot prej, kjer so bile razvojne smernice bistveno drugačne kot prej.

V takem obdobju, ki vlada v mednarodnem gospodarstvu, so začeli govoriti in pisati o razvitih in nerazvitih državah, oziroma deželah. Pri tem pa so bili pojmi o tem, kaj so razvite oziroma nerazvite države zelo nejasni. Predvsem se je ta pojem oblikoval v visoko razvitih kapitalističnih in industrijskih državah, kjer so razen teoretičnih interesov prevladovali tudi drugi interesi. Zato se marsikdaj pojmovanje o tem, kaj je razvita država in kaj nerazvita, bistveno razlikuje od države do države, od tiste, ki jo štejejo pretežno za razvito, do tiste, ki jo štejejo za nerazvito.

Zato vidimo, da so tudi, poa in načini, kako naj bi razvite države pomagale nerazvitim, kaj različne in da, zaradi tega, tudi marsikdaj ne pridemo do tega, da bi bila pomoč res uspešna.

Običajna opredelitev nerazvite države oziroma dežele je ta, da je v njej nizka produktivnost dela, da v njej prevladujejo v celotnem produkcijskem procesu zastareli tehnološki postopki itd. S sociološkega vidika je opaziti na splošno razširjeno revščino v primeri z bogatimi sloji prebivalstva in zaradi tega je velika nepismenost, pa tudi umrljivost. Končno je v njej veliko ne dovolj zaposlene delovne sile, ki živi od kmetijstva. Toda to so v marsikdaj ne zunanji znaki ali pa znaki, ki izvirajo iz enega in istega vira oziroma razloga. Za najvažnejši kriterij jemljejo nizek narodni dohodek na enega prebivalca. Toda nizki narodni dohodek na prebivalca še ne pomeni, da te države oziroma dežele nimajo velike možnosti razvoja, zlasti kar se tiče izkoriščanja zemlje, bodisi v kmetijski ali rudarske namene. Toda s tem se hkrati tudi postavljata vprašanji: 1. kdo naj izkoristi vsa ta bogastva nerazvitih dežel in 2. kako naj jih izkoristi.

Ze po tem vidimo, da je vprašanje veliko bolj zapleteno, kot si ga predstavljajo tako teoretični kot praktični v tako imenovanih

razvitih državah. Imamo nerazvite dežele z visoko pismenostjo, imamo nerazvite dežele, kjer je v posameznih panogah visoka produktivnost z najmodernejšo tehniko, itd. Toda če govorimo o revščini, je ta zelo relativen pojem. Prav sedaj je v ZDA velika razprava o tem, da živi toliko in toliko Američanov v težavnih razmerah, ker njihovi dohodki ne dosegajo povprečja, in da je treba napovedati boj revščini tudi v — sami Ameriki. V tem so si edini tako ekonomisti kot politiki. Vse to kaže, da je vprašanje razmerja med razvitimi in nerazvitimi ne samo mednarodno vprašanje, temveč tudi nacionalno vprašanje, lahko rečemo v vseh državah. Povprečja ne smejo varati.

Zaradi zapletenosti tega vprašanja marsikdaj tudi v mednarodnem merilu ni mogoče priti na čisto. Zaradi tega se tudi zavlačujejo prizadevanja, kako bi se dala odpraviti razlika med razvitimi in nerazvitimi državami. Razvite države gledajo na to z gledišča svojih interesov, ki jih marsikdaj ozko pojmujejo, nerazvite pa zopet s svoje strani marsikdaj zamenjujejo socialne rešitve z ekonomskimi rešitvami. Posledica tega je, da se najbolj poklicana organizacija mednarodnega značaja, kot je ravno Organizacija združenih narodov, le počasi prebija do spoznanja, da je treba ta problem rešiti in da je tako nujen, da stopajo v ozadje marsikateri drugi problemi, ki se morda na prvi pogled zdijo važnejši.

Pri tako obsežnem mehanizmu, kot je OZN, je razumljivo, da je mogoče doseči uspehe le s težavnim in vztrajnim delom, pri čemer meseci ne pomenijo nič

več kot marsikdaj dnevi. Vendar ne moremo reči, da bi to vprašanje nenehno ostajalo na seznamu nerešenih vprašanj. Spoznanje, da so potrebni hitri in velikopotezni ukrepi, prihaja vedno bolj do veljave. Zaradi tega in zaradi obsežnosti nalog, ki čakajo delavce na tem področju, ni moč pričakovati hitrih in takoj učinkovitih ukrepov. Pri tem je zlasti važna psihološka zavest, da gre zadeva vendarle naprej in da bomo v doglednem času prišli do prvih učinkovitih ukrepov na tem področju. Po tolikih letih proučevanja in čakanja, ko se prepad med razvitimi in nerazvitimi državami vedno bolj poglablja, ko se razlike večajo, namesto da bi se zmanjševale, prihajajo tudi iz OZN vesti, da bo prišlo do sestave pravil sklada za pomoč nerazvitim deželam. Pri tem pa si seveda ni treba ničesar utvarjati: tudi mnoge druge mednarodne organizacije so potrebovale leta in leta, da so se lahko uveljavile in da so vsaj do neke mere izpolnile vsa tista pričakovanja, ki so se pojavila pred njihovim rojstvom ali ob njem.

Tudi glede sredstev, ki pritekajo že sedaj na najrazličnejše načine in v najrazličnejših zneskih nerazvitim deželam iz razvitih držav, ni mogoče pričakovati, da bodo dobile tisti obseg, ki je zaželen in potreben. Toda če pomislimo, da se dajo marsikdaj z majhnimi sredstvi doseči veliki uspehi, ki jih ni treba niti precenejevati niti podcenjevati, je že veliko, če se začne konkretno delo na tem področju mednarodnih odnosov.

Vsekakor pa je nauk za nerazvite države v današnjem položaju ta, da si morajo pomagati

predvsem same, ker bodo le tedaj lahko računale na večjo pomoč od zunaj. Samopomoč zahteva od njih veliko žrtev, ki pa ne smejo biti ukovina, temveč morajo biti smotrne in vse delo mora biti usmerjeno v to, da se dosežejo nameni z najmanjšimi možnimi stroški. To je zanje tudi nauk, da morajo svojo gospodarsko politiko razvijati na svojih temeljih, proučiti izkušnje drugih, ki je ta pot do neke mere že za njimi in tehtati svoje sile, ki jih lahko zastavijo za doseg svojih ciljev. Le ob smotrni lastni gospodarski politiki je mogoče računati tudi na mednarodno sodelovanje na gospodarskem področju v splošno korist vsega človeštva.

Drago Potočnik

V Teksasu so se ponekod vendarle porušile pregrade med belci in črnci. Na sliki eni in drugi družno v nekem lokalnem avtobusu

FRANCOSKA PRVA ETAPA PO NAPADU NA EGIPT

NA RAVNI SOSEDOV

(OD NAŠEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Franciji mnogo pišejo o Evropi, o zahodnoevropski enotnosti, o atomski enotnosti, o skupnem zahodnoevropskem trgu. Tane papirja grejo za literaturo, ki od vseh strani osvetljuje to vprašanje in si prizadeva zainteresirati Francoze za zahodnoevropsko idejo. In vendar v Franciji o tej Evropi malo govore. Časniki, revije in brošure obveščajo svoje bralce v obliki, ki bi lahko bila dostopna širokim slojem, o organizacijskih oblikah združene Zahodne Evrope. Z grafikoni, risbami in shemami v najrazličnejših oblikah skušajo pojasniti bistvo skupnega trga in njegove perspektive, toda ljudje zahodnoevropske ideje še zmerom ne razumejo.

Francozil morda še ne morejo videti čez meje Francije, ki je njihov svet in svet zase. Ponosni na njeno zgodovino, žvečli v misli, da so »najbolj inteligenten« narod, so imuni za evropsko koncepcijo, ko da se boje, da bi mogla Evropa natočiti v njihovo francosko vino preveč vode. Razprtije o evropski obrambni skupnosti so baje razdelile Francijo v dva tabora. Če je Francija Bourbonška palača, to drž. Burne razprave med zagovorniki in nasprotniki evropske združitve v poslanski zbornici so sprožile krize vlade, pa tudi republikanskega

režima. Francija je spremljala te razprave z ogorčenjem in željo, da bi naposled že opustili to »evropsko komedijo«, katere bistva ljudje niso razumeli. In velika večina Francozov je oprostila Mendès-Franceu, da se je umaknil iz Indokine, ker se mu je naposled posrečilo odstaviti evropsko obrambno skupnost (EOS) z dnevnega reda.

In vendar je prav iz Francije, v kateri evropska ideja nikoli ni mogla pognati korenin, v kateri je še zdaj ne razumejo in kjer so jo že odklonili, prišla ideja o zahodnoevropski združitvi, o združenji Zahodni Evropi. Strožji zgodovinar bi nemara pripomnil, da so ZDA izbrale prav Francijo, da začne iz nje ofenzivo za ustvaritev združene Evrope, da so prav Francoz Schumanu, Monetu in pozneje Molletu zapuili vlogo arhitektov te enotnosti, kar je že manj nesmiselno. Treba je premagati odpor tam, kjer je bil najhuši. Hkrati pa so storili napako: na spolzkih tleh Francije so začeli takoj graditi velikanski nebotičnik ameriškega obsega. Pod razvalinami evropske konstrukcije je ostala nedotaknjena Schumanova baraka: Evropska skupnost za premostenje in jeklo. Preživela po katastrofi obrambne skupnosti je ta ustanova kazala svojim tvorcem, kako je treba zgraditi evropsko stavbo iz gra-

diva porušenega nebotičnika, kakor je z manj ambicioznimi načrti moč graditi skromnejša poslopja: Evroatom in skupni trg.

Skupni zahodnoevropski trg naj bi bil skupek področij, med katerimi bi krožilo blago svobodno brez carine, brez izvoznih in uvoznih dovoljenj. Za zdaj naj bi ta skupnost obsegala Francijo, Belgijo, Nizozemsko, Luksemburško, Italijo in Zahodno Nemčijo, pustila pa bi odprta vrata še drugim novim članom. Zdjaj že pripravljajo pogodbe o ustanovitvi carinske unije, na podlagi katere bodo izenačili prevozne tarife ter gospodarsko, denarno in socialno politiko. Skupni trg bi upravljal svet ministrov šestih dežel, ki bi sprejemal svoje sklepe s kvalificirano večino, v nekaterih primerih pa tudi soglasno. Evropska komisija bi vodila posle skupnosti in stavila, svetu ministrov svoje predloge. To komisijo bi imenovala in nadzorovala evropska skupščina, sestavljena iz delegatov nacionalnih parlamentov.

Ni treba, da je človek posebno bistroviden, da spozna, komu bi koristila odprava carin. Naposled pa tudi ne kaže podcenjevati francosko vlado, najmanj pa ji očitati, da je naklonjena nemškim industrijcem, ker bodo namesto zaščitne carine odredili zaščitne uvozne takse kot regulator cen, dokler ne bo mogla francoska industrija znižati proizvodnih stroškov, nemška pa jih zvišati ter izenačiti svojo delovno zakonodajo s francosko. Carinska unija bo torej veljala med vsemi partnerji, izvzemši Francijo, ki bo v privilegirani položaju, da bo od blaga, uvoženega iz drugih dežel skupnosti, pobirala posebno uvozno takso, dokler tudi sama ne bo mogla svobodno sodelovati v konkurenci. Francija s tem priznava svoj neugodni gospodarski položaj, njeni partnerji pa ji velikodušno dopuščajo, da se zaščiti.

Nesmisel postane popoln: Francija je sprožila evropsko vprašanje, Francija »združuje Evropo«, in sicer na področju, na katerem se je najbolj boji — namreč na gospodarskem. Zakaj prav Francija, zakaj prav Mollet in zakaj tako naglo po Suez? Vprašanje je kaže na odgovor. Izbruh imperialističnih skomin dveh velikih držav, ki imata v rokah kolonije, je prišel prepozno in z neuspehi omajal temelje ne samo »združene Evrope«, marveč je načel tudi atlantsko solidarnost in spravi v nevarnost tradicionalno francosko-ameriško prijateljstvo. Kajalo je, da bo pretleko še mnogo vode po Seln, preden bodo v Bourbonški palači, od katere pljuskajo valovi te reke, znova spregovorili o evropski združitvi ali vsaj o Evroatomu. Takšno mnenje je bilo docela samovoljno. Takoj drugi dan po Suezu so začeli govoriti o skupnem trgu in zdaj je francoska zbornica v vrtnici evropske debate.

Sueški »izlet« je škodoval ugledu Francije v zunanjem svetu in jo nevarno odmaknil od njenih evropskih in atlantskih zaveznikov. Po Edenovi kapitulaciji je ostala Francija bolj osamljena, kakor je bila kdajkoli. Moralna se je znova vključiti v evropsko in atlantsko skupnost, toda ne skoz stranska vrata in brez spokorniškega izraza na obrazu. S tem da je spet privlekel iz predala evropski načrt, je Mollet zgradil pontonske mostove do glavnih mest evropskih dežel in še mnogo dlje — čez Atlantik. Evropska ideja, za katero se Washington tako ogreva, bo koristila Molletu, da bo zamašil vrzeli, ki jih je napravil Suez na nekod bolj monolitni Atlantski zvezi ter premostil prepad med Francijo in ZDA. To je vrnitev francoske diplomacije v njene čase pred Suezom.

D. Trilović

B. Pešič

PISMO Z VZHODNEGA SINAJA

Veselje v El Arišu

(OD NAŠEGA POSEBNEGA DOPISNIKA)

El Ariš, januarja 15. januar bo ostal v spominu tega mesta, izpostavljenega prikrajšanemu soncu in vetrovom ter obdanega s puščavo in morjem kot dan svobode. Med sledovi življenja smo pred vkorakom v El Ariš videli samo tri zapuščene čolne na morskoli obali in velik palmov gaj. Že kakih sto metrov pred prvimi hišami pa nas je sprejela skupina otrok. Prihitele so za našo kake štiri kilometre dolgo kolono. Potem nam je prihitele naproti kakih 50 moških in žensk. Ploskali so vzklikali »Jahaja Tito, Jahaja Gamal«. Po mestu se je razširila vest, da so prispeli Jugoslovani. Kolona se je ustavila. Moški so se povzpeli na jeepe ter začeli poljubljati jugoslovanske oficirje in vojake. Nad kolono se je pojavil helikopter OZN in se spustil ob cesti kakih 10 metrov od poveljniskovega jeepe. Brnenje motorja se je pomešalo z viharjem vzdikanja, navdušenja in čudnega živžganja žensk iz helikopterja je stopil general Burns. Poveljnik čet OZN se je kake pol ure zaman prerival skozi množico. Ko je spoznal, da ne pride naprej, je znova sedel v helikopter in odletel.

Tedaj je prispel na čelo kolone v zaprtem jeepeu polkovnik Vojvodič. Pa tudi njega je hi-pomalo obkolila množica. Ljudje so ga poljubljali, objemali in iskali njegovo roko, da bi mu jo stisnili. Odrngali so mu vse gumbce. Teško je reči, kako dolgo je vse to trajalo. Toda naš odred

je moral zasesti mesto, urediti zvezo s krajevnimi oblastmi in odrediti dalje kakih 20 km od El Ariša proti vzhodu. Jeepi so moral kar naprej uporabljati hupe, da so se prebijali skozi množico. In v tem ko so ljudje čakali na naslednje dele kolone, se vzpejnjali na jeepe in kamione, so se drugi vključili v kolono, tretji pa stali v špalirju vzdolž ulice, po katerih je korakal odred. Stevilo ljudi na vozovih se je potrojilo, množica je krenila s kolono, ob njej in za njo. Pojavili so se šopki puščavskega cvetja, palme in vejice zimzelena, jugoslovanska in egiptovska zastava, Naserjeve in Titove slike iz časov predsednikovega obdobja v Egiptu. Nekaj nas je zapustilo kolono, ki se je morala znova urediti in nadaljevati pot skozi mesto. Odsli smo na občino, kjer so bili zbrani mestni starešine. Šejki z županom Jakobom Abdel Sekijem na čelu. Pred magistratom nam je zbrana množica navdušeno ploskala. Ljudje so nam pripovedovali, da so izraelske čete vkorakale v mesto 2. nov.

Mesto je bučalo od radosti in slišati je bilo strele iz vseh vrst lahkega orožja, ki so ga dobili prebivalci nekje takoj v začetku napada. Kjerkoli se je pojavil jugoslovanski vojak ali oficir, se je takoj zbralo okrog njega kakih sto ljudi in navdušenega pozdravljanja ni bilo ne konca ne kraja. Medtem se je kolona uredila in jugoslovanski odred je odrazil proti položajem onkraj El Ariša. F. D.

Izraelci so v času okupacije na Sinaju v naglici zgradili petrolejski vod iz Ejlata v Akabskem zalivu proti Biršebi. Ta vod bo zdaj domala izgubil svoj pomen

OB BILANCI JUGOSLOVANSKO-ROMUNSKIH STIKOV V LETU 1956

Od besed k dejanjem

V januarju navadno sestavljajo »politične bilance«. Saldo je rilen, ponekod so večja aktiva, drugod pa pasiva. Pravo zadovoljstvo je sestavih aktivno bilanco. Takšno zadovoljstvo nudi prebranje knjige stikov med Jugoslavijo in Romunijo, ki se nenehoma razvijata in poglabljajo, kar priča o naraščajočem prijateljstvu in vsestranskem sodelovanju.

Povod za sestavljanje bilance nudi sporazum o blagovnih seznamih za leto 1957, sklenjen v začetku januarja v Bukarešti. Ta sporazum je bil sklenjen na podlagi brnjskega protokola o dolgoročni blagovni menjavi lani 27. oktobra, prvi te vrste, kar smo jih sklenili zadnja leta v naši zunanjetrgovinski praksi. Sporazum bo veljal do leta 1960. Na obeh straneh so predvidene ugodnosti in povečanje blagovne menjave na 18 milijonov dolarjev na koncu obdobja, za katero velja sporazum.

Pogajanja v Bukarešti so se razvijala na podlagi tega brnjskega protokola, ki je za letos predvideval blagovno menjavo v vrednosti 14 milijonov dolarjev v obeh smereh. S podpisanim sporazumom pa je bila vrednost bla-

govne menjave določena na 16 milijonov ali za dobrih 30 odstotkov več, kakor je znašala lani. Jugoslavija bo uvažala iz Romunije naftne derivate in več drugih proizvodov, Romunija pa iz Jugoslavije izdelke naše industrije, kablov in še nekatere druge izdelke. V blagovnem seznamu za letošnje leto je izraženo vsestransko prizadevanje, da bi razširili blagovno menjavo in da bi obe deželi lahko krili svoje potrebe. To je velik napredek v medsebojni blagovni menjavi, če upoštevamo, da se je še nedavno razvijala menjava med Jugoslavijo in Romunijo na podlagi standardnih blagovnih seznamov.

V Bukarešti sklenjeni sporazum je samo ena postavka v plodni bilanci stikov med obema deželama. Med razgovori obeh delegacij od 23. do 26. junija so sklenili trgovinski sporazum in konvencijo o znanstvenem in tehničnem sodelovanju. Sklenili so tudi upoštevati mešano jugoslovansko-romunsko komisijo stro-

kovnjakov, ki bo proučila »najugodnejše možnosti za skupno izgradnjo hidrocentrale na področju Djerdžapa. Na Brionih sta obe vladi v skupnem poročilu z dne 27. oktobra že lahko ugotovili uspešno uveljavljanje v Bukarešti sklenjenega sporazuma. Istočasno sta izrazili zadovoljstvo z doslej doseženimi uspehi v gospodarskem sodelovanju, ki so omogočili skleniti trgovinski in plačilni sporazum, podpisati protokol o blagovni menjavi za leta 1957 do 1960 ter sporazum o znanstvenem in tehničnem sodelovanju.

Od junija do oktobra sta torej obe deželi sklenili več sporazumov in gospodarsko sodelovanje med njima se je nenehoma razvijalo, kar je vsekakor v skladu s težnjami in koristimi narodov obeh dežel. Od 25. septembra do 2. oktobra pa je bila v Oršavi konferenca naših in romunskih strokovnjakov o izkoriščanju voda Donave na področju Djerdžapa v energetske namene in o

izboljšanju pogojev za plovbo. Na konferenci so sklenili nadaljevati študijska in raziskovalna dela ter jih čimprej izpolniti. Razgovori na Brionih so pomenili konec uspešne etape, hkrati pa začetek plodnejše etape v razvoju stikov med obema deželama. V skupnem poročilu obeh delegacij je rečeno, da je podlaga za blagovno menjavo minimum. Pri tem je bila izražena obojestranska pripravljenost glede nadaljnjih naporov, da bi se medsebojna menjava še razširila. Jugoslovanska vlada je v mešano komisijo že imenovala svojega predstavnika, predsednika odbora za zunanjo trgovino Hasana Brkiča. Romunski predstavnik bo minister za energetiko Popa Stoica.

Na Brionih so tudi sklenili, da se bodo čimprej začela pogajanja o dvolastniških posevstvih. Naša delegacija je že odpotovala v Romunijo. Med razgovori so tudi ugotovili, da se širijo stiki s predstavniki sindikalnih, kulturnih, mladinskih in družbenih organi-

zacij, ki izpolnjujejo napore obeh vlad, da bi upostavili čim tesnejše sodelovanje in zbliznanje med narodi obeh dežel.

Na težko razumeti, zakaj lansko leto dopuščajo zadovoljstvo sprico razvoja stikov med obema deželama. V brnjski deklaraciji o medpartijskih stikih je rečeno: »Obe deželi menita, da je v interesu boja za mir in socializem na svetu potrebno enakopravno sodelovanje med komunističnimi partijami in socialističnimi stranikami ter drugimi delavskimi in naprednimi gibanji.«

V bukareštanski deklaraciji pa je rečeno: »Jugoslovanska in romunska vlada izražata svoj trden sklep, da še nadalje razvijata in krepiata vezí sodelovanja med Jugoslavijo in Romunijo na podlagi načel suverenosti, teritorialne nedotakljivosti, enakopravnosti, medsebojnega spoštovanja in nevmišavanja v notranje zadeve.«

Načela enakopravnosti, edino veljavna v stikih med socialističnimi deželami in gibanji, so torej temelj, na katerem stane stiki med Jugoslavijo in Romunijo, katerih lanska bilanca je v vsakem oziru pozitivna. To hkrati upravičuje upanje, da se bo ta pot nadaljevala. D. Trilović

PRED ZASEDANJEM LJUDSKE SKUPŠČINE LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

Pretrses družbenega plana in proračuna

Razgovor z nekaterimi poslanci o pripravah na prihodnje zasedanje Ljudske skupščine Slovenije, kjer bo na dnevnem redu družbeni plan in proračun za 1957

JAKOB POGAČAR, poslanec republiškega Zbora proizvajalcev:

Več načrtnosti pri usmerjanju industrije na proizvodnjo predmetov široke potrošnje

Zadnje zasedanje Zvezne ljudske skupščine so ljudje dejansko spremljali z mnogo večjim zanimanjem kot prej. Prepričan sem, da bo to zasedanje našlo svoj odmev tudi v republiški Ljudski skupščini.

Sedaj je dokaj govora o plačnem sistemu. Menim, da bi ga ne bilo moč namah povsem preokreniti, pač pa moramo stremeti, da ga postopoma spreminimo, ker ima nekatere pomankljivosti. Predvsem z njim ni dana stimulacija res požitvalnim delavcem, ki s storilnostjo in kvaliteto dela presegajo ostale.

Na prihodnjem zasedanju Ljudske skupščine bomo verjetno razpravljali o storilnosti dela. Ker sem sam zaposlen v Litostroju, vem, da so bila z ukinitvijo investicij prizadeta zlasti večja podjetja, ki so bila opremljena za povsem določeno proizvodnjo. To deloma otežkoča nujno preusmeritev na proizvodnjo drugih predmetov. Morali bi več razpravljati o bolj načrtni in bolj sistematični preusmeritvi proizvodnje. Sedaj se je n. pr. več podjetij odločilo za izdelovanje raznih gospodinjskih potrebščin, predvsem hladilnikov, električnih štedilnikov in drugih električnih naprav, ne da bi se hkrati vprašala, koliko teh predmetov bo po določenem času proizvodnje potreboval trg oziroma potrošnik. To je važno zlasti še, če pomislimo na že sedaj polno izkoriščanje kapacitet elektrarn. Zato je treba pri preusmerjanju proizvodnje dobro premisliti, katere in koliko tovarn naj izdeluje določene proizvode glede na potrebe tržišča, kajti vsaka kasnejša, ponovna preusmeritev — tega se moramo zavedati — bi zahtevala spet ponovne dokaj velike stroške.

Vsekakor bom skušal pri razpravi v Skupščini sodelovati o tem problemu in o plačnem sistemu, vendar bom glede predlogov stvari še premislil.

ALBIN MEDVED, poslanec Republiškega zbora:

Več razprav in predlogov

Na prebivalstvo celjskega okraja je podobno kot drugod napravilo zadnje zasedanje Zvezne ljudske skupščine velik vtis. Ljudje živahno razpravljajo o vsakovrstnih problemih, zlasti seveda o pripravah na spremembo plačilnega sistema. Prepričan sem, da se bo ta

njihova razgibanost prenesla tudi na zasedanje Ljudske skupščine naše republike. V Celju smo se poslanci že dogovorili, da se bomo takoj po prejemu gradiva za zasedanje pogovorili o njem s čimveč ljudmi in se tudi medsebojno posvetovali, da se bomo tako kar se da temeljito pripravili na zasedanje.

Tudi naša Skupščina bo po vzgledu Zvezne skupščine v razpravi o družbenem planu za letošnje leto prav gotovo načela vrsto perečih problemov. Ne gre le za to, da bi jih takoj uredili — saj od Skupščine ne moremo pričakovati da bo urejala probleme brez obsežnejših temeljnih priprav — ampak, da bomo vsaj začeli razpravljati o njih tudi na tem najvišjem republiškem forumu. Prej ko bomo začeli to razpravo prej bomo našli ustrezno rešitev, če ne že letos, pa v enem izmed prihodnjih let.

Med drugim bi bilo treba po mojem mnenju proučiti, kakšne učinkovite

Razprava o družbenem planu v republiški Ljudski skupščini mora voditi k pospešenemu razvoju družbenega upravljanja, zlasti še, ker je to nakazala tudi razprava in iniciativa v Zvezni skupščini. Morda je bilo doslej res tako, da smo v Skupščini bolj pritrdili nekako že vnaprej pripravljenim predlogom, zlasti se glede na omejena materialna sredstva. Toda tudi že pri po-

razdeljenih finančnih sredstvih je moč še vedno preudariti in kaj spremeniti tako, da odmerimo sredstva dejansko za

ukrepe od sedanjih naj bi napravili, da bi odpravili neupravičeno izkoriščanje socialnega zavarovanja in da bi zmanjšali število nesreč pri delu. Sedaj delavci s kmetov „obolevajo“ in dobivajo bolniške dopuste povečini prav v času najtežjih kmečkih del. Zaradi dela izven podjetij delavci tudi pogosto prihajajo nespočiti v službo in potem zaradi premajhne pazljivosti pogosto pride do nesreče. Lani je bilo n. pr. v našem okraju samo smrtnih nesreč kar 16. Mislim, da bi morali poostri družbeno kontrolo nad izkoriščanjem bolniških dopustov, hkrati pa tudi poostri odgovornost predstojnikov za varnost delavcev pri delu in dati podjetjem na razpolago več sredstev, da bodo mogla urediti higiensko tehnično zaščito. Sedaj se namreč skoraj vsa izgovarjajo pri obravnavanju ugotovljenih pomankljivosti, da nimajo na razpolago zadostnih sredstev, da bi kupila potrebna zaščitna sredstva.

Poglavje zase je premajhna pomoč družbe zaposlenim ženam, ki zaradi gospodinjskega dela doma praktično vsak dan opravijo delo dveh izmen — ene doma in ene v podjetju. Dolgo že govorimo, da bi morali tem ženam v pomoč organizirati vsakovrstne servise, ki naj jim olajšajo gospodinjsko delo, premalo pa smo napravili, da bi zagotovili za ustanovitev in poslovanje teh obratov ustrezno materialno osnovo. Zato mislim, naj bi se Skupščina zavzela, da bi spremenili tiste predpise, ki onemogočajo, da bi gospodinjskim servisom priznali mnogo večje olajšave, kot jih lahko sedaj uživajo.

Izmed drugih problemov, ki jih bo morala načeti Ljudska skupščina, naj omenim še nepravilno izkoriščanje skladov za pospeševanje obrtništva. Po lanskem družbenem planu naj bi n. pr. v celjski občini zbrali iz obrtništva za pospeševanje te gospodarske panoge nad 70 milijonov. Do 30. novembra je bilo teh sredstev za dobrih 46 milijonov, od česar pa je bilo vloženo v obrtništvo le nekaj nad 8 milijonov. Če bomo tako pospeševali obrtništvo, bomo iz leta v leto ugotavljali, da vse bolj stagnira, zlasti socialistični sektor, kar seveda povzroča podražitev uslug in s tem prispeva k padanju življenjske ravnj prebivalstva.

Mislim, da bi morali organi delavskega in družbenega upravljanja več kot doslej razpravljati o teh in podobnih problemih, s katerimi se vsakodnevno srečujejo, ter pripravljati ustrezne predloge za njihovo ureditev. Potem bo tudi Skupščina, imela lažje delo.

tišta področja, kjer pričakujemo najhitrejši uspeh in kjer so najbolj potrebna. Glede na standard pa bi pripomnil, da se moramo prav vsi zavedati, da ga bomo dvignili le z večjo storilnostjo in boljšim delom.

Zadnje zasedanje Zvezne ljudske skupščine, na katerem so razpravljali o družbenem planu in proračunu za leto 1957, je močno raznetilo zanimanje državljanov za delo tega najvišjega organa. Konec tega meseca ali v začetku februarja se bo sestala tudi republiška Ljudska skupščina, na kateri bodo razpravljali o družbenem planu in proračunu, to je o našem razvoju v tem letu.

Tako kot je bilo zadnje zasedanje Zvezne ljudske skupščine prelomnica v delu tega našega najvišjega organa, pričakujejo naši delovni ljudje, da bo tudi zasedanje republiške Skupščine po živahnosti in pomembnosti preseglo podobne dosedanje dogodke. Naši delavci so se obrnili na vrsto ljudskih poslancev z vprašanji, kaj mislijo o pripravah na to zasedanje in o čem bi po njihovem mnenju odbori in plenarno zasedanje Skupščine moralo še zlasti obravnavati. Nekateri ljudski poslanci na ta vprašanja niso odgovorili, odgovori drugih pa so dokaz, da se nekateri poslanci vneto pripravljajo na to važno zasedanje našega republiškega parlamenta.

STANISLAV REBERNAK, poslanec Republiškega zbora:

Plačni sistem naj bo vezan na gospodarski uspeh podjetja

V razpravi na minulem zasedanju Zvezne ljudske skupščine se je čutilo, da ljudski poslanci poznajo razmere, saj so nakazovali probleme in težnje, ki na terenu dejansko so. Seveda je vprašanje zase, koliko je te predloge moč realizirati. Pričakujem, da bo tudi v republiški Ljudski skupščini enako živahna razprava. Vendar se bo vse sukalo v okviru gmotnih sredstev in narodnega dohodka, zato še ne bo moč izpolniti vseh želja.

V družbenem planu je predvideno zvišanje plačnega sklada za 5 oziroma 10%, kar prinaša poleg dobre strani tudi precej težav. Na osnovi dosedanjih razprav so člani delovnih kolektivov namreč pričakovali, da bo zvišanje plač linearno, zato jih je sedaj težko pričakovati, da bi prav s tem zvišanjem plačnega sklada lahko uredili vse anomalije v prejemkih.

Večini zaposlenih ljudi je jasno, da bo bodoča ureditev plačnega sistema vezana na gospodarski uspeh podjetja. Zaradi tega bo treba upoštevati realne norme, ki jih je lahko ugotoviti za nove proizvode, ki jih delajo s stroji, mnogo težje pa v remontnih delavnicah, kjer se za enak proizvod porabi enkrat več, drugič manj časa. Spet drugače je na delovnem mestu, ki je odvisno največ od fizične sposobnosti. Zato se mi zdi, da je prav vprašanje storilnosti in plačnega sistema najvažnejše. Cim večja sproščenost bo vladala pri nagrajevanju dejanskih uspehov v gospodarstvu, tem hitreje bo rasla proizvodnja.

Zaradi vsega tega menim, da bo razprava v Skupščini živahna in bo

MATEVZ HACE, poslanec Republiškega zbora:

Obeta se zanimiva razprava

»Pozitivno dejstvo je, da je bila zvezna skupščinska razprava zelo živahna in da je v razpravo posegla cela

vrsta poslancev. Tudi volivci na terenu so precej govorili o teh razpravah, delavci so se pogovarjali o plačnem sistemu in o proizvodnji. Slej ko prej bo namreč treba preiti na to, da bo vsak delavec v proizvodnji plačan po svojem delu in po ustvarjenem dobičku.

MIRAN CVENK, poslanec Republiškega zbora:

Skupščinsko življenje naj postane pestrejše

»Prepričan sem, da bo zadnje zasedanje Zvezne skupščine vplivalo tudi na delo republiške Ljudske skupščine. Potrebno je, da bo Skupščina v celoti obravnavala probleme tako dosledno, kot so jih doslej obravnavali skupščin-

ski odbori. Le tako bo celotna Skupščina lahko do vseh potankosti spoznala in vso pestro problematiko. Zategadelj

je nujno, da postane skupščinsko življenje pestrejše.

Sedaj največ razpravljamo o vprašanju življenjskega standarda delavcev in nameščencev. Zda je domala vsakemu delavcu jasno, da je izboljšanje življenjske ravnj odvisno od večje proizvodnje in storilnosti. S tem v zvezi se pojavlja tudi vprašanje uslug prebivalcem s strani obrti in trgovine. Blagovni promet in obrtništvo sta pomembna faktorja, o katerih oblastni organi v zadnjem času precej razpravljajo. Ponekod so na tem področju dosegli že nekaj uspehov. Zlasti je bila nekoliko razširjena mreža uslužnostne obrti. Korak naprej je tudi v tem, ker so lokalni organi začeli bolj življenjsko reševati vsa ta vprašanja. Problem je tudi, kako zadostiti potrošnikom s potrošnim blagom. Sedaj je namreč trgovska mreža premalo razvita.

Važen problem v blagovnem prometu so tudi cene. Čeprav industrija znižuje cene svojim artiklom, ni opaziti nikakega znižanja cen v trgovskih mrežah. Pri delovnih kolektivih in seveda tudi pri potrošnikih vzbuja to dejstvo nezadovoljstvo. Torej ima od takega znižanja cen korist le trgovina. Vsekakor bo treba najti primeren način, ki bo omogočil kolektivom v trgovini večjo gibčnost in da se ne bi dogajalo zniževanja cen zabreždejo v izguba. Ljudska skupščina naj bi na enem prihodnjem zasedanju razpravljala tudi o tem.

Družbeno upravljanje se bo v letošnjem letu še bolj utrdilo. Letošnji družbeni plan daje delovnim kolektivom večjo materialno stimulacijo, to je več sredstev, s katerimi bo kolektivi svobodno razpolagali.

polagali kot delovni kolektiv in kot družbena enota s tolikimi sredstvi, kolikor bodo ustvarili sredstev. Ker to razumejo, so sedanjim ukrepi v tej smeri velik napredek.

Važno vprašanje, ki se ga je lotila Zvezna skupščina, je tudi vprašanje kmetištva. Premnogi državljanji, ki jim je pri srcu razvoj našega kmetištva, so bili zaskrbljeni, ko so zvedeli, da je kmetijska proizvodnja v letu 1956 padla v odnosu na leto 1955 za 12%. Zavedati se moramo, da iniciativa v kmetištvu lahko mnogo vpliva na povečanje kmetijske proizvodnje. Pri tem pa je potrebna pravilna in smotrna davčna politika. Pri nas so dani vsi objektivni pogoji, da se kmetištvo v desetih letih dvigne do take višine, da bi imeli dovolj pridelkov doma in še za prodajo v inozemstvo.

Moja volilna enota je izrazito gozdarsko-kmetijska. Pred vojno je 80% dohodka imelo prebivalstvo od sečnje in prevoza lesa ter dela na žagah, a le 20% od kmetištva in živinoreje. Večkrat slišimo in beremo, da kdor več da, naj več dobi. Pri tem pa pozabljamo, kaj so dali gozdnati predeli v tisti dobi, ko so bili les in lesni proizvodi edini izvozni artikli. V dobi obveznega odkupa je Notranjska, razen Kočevske, dala največ lesa in lesnih izdelkov družbi za razvoj industrije.

V naši deželi so že pet let gozdni skladi. Ti skladi so namenjeni za gradnjo in popravilo gozdnih cest in poti, čiščenje gozdov in pogozdovanje Krasa. Zato je marsikateremu nerazumljivo, zakaj so ti skladi postali lani le okrajni in republiški. Gozdni sklad se pobira na območju občin. Pravilno in gospodarsko smotrno bi bilo, da ostane najmanj 50% tega sklada v občini, šele nadaljnjih 50% naj bi si delila okraj in republika za šibkejšo občino in okraj ter za pogozdovanje Krasa. Nerazum-

ljivo je, da morajo za vsako malenkost občinski mošje prosjati okrajne uradnike za dotacijo iz gozdnega sklada. Čeprav gozdni sklad obstaja že pet let, imamo še zmerom po Notranjskem še mnogo cest in poti, ki so potrebna popravila. Nemogoče je govoriti o varčevanju z lesom, dokler ne bomo imeli dobro urejenih gozdnih poti ter primerne očiščenih gozdov. Ze pred 20 leti sem videl v francoskih gozdovih tisto pravo varčevanje z lesom, do katerega se Slovenci žal še nismo dokopali. Nemajhna krivda pri tem je, da gozdnega sklada ne uporabljamo v tiste namene, za katere je določen.

Splošne kmetijske zadruge bi morale biti v prihodnje nekaj parlament, kjer bi člani razpravljali ne samo na občinskih zborih, pač pa večkrat na leto o razvoju kmetijskega zadruštva kakor tudi o vlogi vsakega kmeta v kmetijskem zadruštvu. Nepravilno se mi zdi, da kmetijsko zadrugo na primer kritizirajo, če iz lastnih sredstev sežida na primer mesnico, pekarno itd., kajti razumeti moramo, da je, če občina nima sredstev, dolžna prav zadruga, da skrbi za take objekte, ki koristijo dvigu blaginje.

Glede razprave v Skupščini, kolikor bo zadevala kmetijska in gozdarska vprašanja, se bom gotovo oglašal. Skupščinska razprava pa bi morala biti objavljena v tisku, kar žal ne moremo govoriti za Zvezno skupščino. Mi pred ljudmi nimamo kaj skrivati. Zavedati se moramo, da je Skupščina tisti forum, kjer poslanec zastopa razen splošnih interesov družbe tudi interese svojih volivcev, kolikor so v skladu s splošnimi interesi.

DNEVNE NOVICE

ZDRAVNIŠKA DEZURNA SLUŽBA
za nujne primere: nočna od 20.-7. ure,
ob nedeljah in praznikih ves dan

1. Zdravstveni dom Center: od 20. do 26. januarja: Dr. Maks Zalita, tel. 30-150, Miklošičeva 20; dr. Vlasta Kozak, tel. 31-155, Poljanski nasip 12.
2. Zdravstveni dom Bežigrad: od 19. do 26. januarja: Dr. Miloš Setina, tel. 31-286 ali 30-300.
3. Zdravstveni dom Sliška: od 19. do 26. januarja: Dr. Mihel Sajovic, Ambulanta, Cernetova 21 telefon 31-131.
4. Zdravstveni dom Vič: od 19. do 26. januarja: Dr. Boris Jagodic, Rožna dolina, Cesta XV. št. 1 a, tel. 22-437.
5. Zdravstveni dom Rudnik: od 19. do 26. januarja: Dr. Fedor Krejčič, Ižanska cesta 3, telefon 20-197 ali 20-500.
6. Zdravstveni dom Moste: od 19. do 26. januarja, tel. 31-369.
7. Zdravstveni dom Sentvid od 19. do 26. januarja: Dr. Vojko Milnar, telefon 731 ali 27-31.

Poročili so se v Ljubljani

v soboto, dne 19. januarja 1957

Gradb. tehnik Ivan Rovani in učiteljica Marija Mivec; str. ključavničar Janez Božič in frizerka Nikolaja Merlak; delavec Vincenc Sladič in kuh. pom. Ana Ratej; stroj. ključavničar Ivan Stojnič in polj. delavka Franciška Petrič; livar Anton Mesarko in o. tr. negovalka Milka Ivančević; kuhar Zijo Jusič in delavka Marija Lubbe; stroj. ključavničar Ciril Predalč in učiteljica Anica Plankar; ti monter Alojzij Tehovnik in administratorka Milka Ekar; izolater Jože Skofljanec in trg. pom. Ana Pižem; abs. medicinec Anton Prevc in stud. filozof. Marija Zlatko; uslužbenec Franc Pačnik in gosp. pom. Franciška Gerdin; študent Vladimir Čosič in nameščenk Matilda Ule; ključavničar Miroslav Sobar in delavka Veronika Turk; trg. namešč. Aleksander Stančič in nameščenk Marija Kavšek; podoficer JLA Stjepan Smoljanovič in delavka Elfrida Janežič; str. ključavničar Miroslav Purger in trg. pom. Marija Pirnat; tehnik Andrej Vodošivec in uslužbenka Marija Pečarič; livar Rudolf Mechora in pletilja Marjeta Polajnkovič; uslužbenec LM Matija Ocvirk in učiteljica Sonja Drev; model. mizar Martin Mencinger in računovodkinja Vera Beretič; dipl. pravnik Borut Bohte in abs. filozof. Sonja Ramič; zdravnik Stanislav dr. Stojanovič in študentka Zofija Strie; študent Jožef Fegeš in kemij. tehnik Bogorima Kralj; uslužbenec Franc Gaspari in nameščenk Karolina Vojte; gradb. tehnik Edvin Stekar in učiteljica Marija Mihelič; strojniki Janez Martinčič in gosp. pom. Veronika Horvat; godbenik LM Marjan Babnik in vlagalka Ana Babnik.

OPERA

Nedelja, 20. januarja ob 19.30: Puccini: Madame Butterfly. Gostujejo: Vasilija Heybalova, Rudolf Frelani in dirigent: Vlado Kobler. Izven in za podoželje.

Ponedeljek, 21. januarja: Zaprti. Torek, 22. januarja ob 19.30: Baletni večer: Händel: »Ljubezen in pravda«, Pia Mlakar; »Plesalec v spomah«, V. Ukmar; »Lepa Vida«.

Abonma E.

Sreda, 23. januarja ob 19.30: Rossini: »Seviljski brivci«. Abonma U.

V soboto, 26. januarja, bo v Operi premiera Verdijeve opere »Othello«, ki so jo pripravili: dirigent dr. Danilo Svara, režiser Ciril Debevec, inscenator ing. arh. Ernest Franz, kostumierka Mia Jarčeva in zborovodja Jože Hanc. Premiera bo združena s proslavo 30-letnice umetniškega delovanja režiserja in igralca Cirila Debeveca. V naslovni vlogi Othello bo pri premieri in pri vseh nadaljnjih predstavah (tudi za abonente) gostoval tenorist Jože Gostič, ki šteje to partijo med svoje najuspešnejše kreacije. Jaga bo pel S. Smerkolj, Cassia D. Čuden, Desdemona Vilma Bukovčeva, Emilija B. Glavakova.

NAROČNIKE

»LJUDSKE PRAVICE« IN »LJUBLJANSKEGA DNEVNIKA«

TER VSE OSTALE

obveščamo,

DA SMO PREMESTILI NAŠO PODRUŽNICO V LJUBLJANI IZ TITOVE 1 V KNJIGARNO CANKARJEVE ZALOŽBE, TITOVA 15 (NEBOTIČNIK).

Od 21. januarja dalje lahko v tej poslovalnici naročate časopisa »LJUDSKA PRAVICA« in »LJUBLJANSKI DNEVNIK«, plačujete mesečno naročnino, naročate oglase, objave, osmrtnice, zahvale in drugo.

Številka telefona ostane kakor doslej: 22-322.

Poslovalnica posluje vsak delavnik od 8. do 12. ure in popoldne od 15. do 19. ure.

POZIV
Okrajni ljudski odbor Ljubljana, Uprava za dohodke, obvešča vse davčne in takse zavezanca, da poteče dne 31. januarja 1957 rok za vložitev davčnih in taksnih prijav; slednje za odmero taksa na proizvodna sredstva iz kmetilstva po tar. št. 62-66 zak. o. K. K. je iz dosedanjih poročil takse Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana, ugotovljeno, da je bilo do sedaj vloženi le malenkostno številni prijavi, opozarjamo davčne in takse zavezanca na posledice, ki jih zadenejo po določbah čl. 17 Uredbe o dohodnini oziroma Uredbe o spremembah in dopolnitvah zakona o takсах zaradi nevlóžitve prijav.

»Avtobusni promet« — Celje vstopajta novo avtobusno progo Celje-Mozirje — Gornji grad — Ljubljana ob delavnikih po naslednjem voznem redu:

Odhod 6.30 Celje	19.10 Prihod
7.34 Mozirje	19.16
7.43 Smartno o/Dr.	17.57
7.48 Bočna	17.52
8.00 Gornji grad	17.41
8.20 Kamnik	16.18
Prihod 8.50 Ljubljana	16.00 Odhod

Pričetek obratovanja 19. jan. 1957.

S to avtobusno zvezo smo ugodili dolgoletni želji prebivalstva Mozirja in Nazarja ter zlasti tudi krajanov Zadrebci dolini po direktni zvezi z Ljubljano. Potniki imajo po prihodu v Ljubljano v času od 10.15 do 5.00 ure avtobusne zveze proti Gorenjski, proti Kopru in Piranu, Gorici, Idriji in Novemu mestu. Pričetek obratovanja 19. januarja 1957.

Zdravstveni fond Univerze in Visokih šol v Ljubljani javlja študentom, da je v Farmovih 35, v dvorani podčeta za popravo fizičnih voz in strojev, od 19. do 26. januarja 1957 fluorografiranje pljuče in besežiranje, ki je za vse redne slušatelje obvezno. Točen razpored si ogledate na oglasnih deskah dekanatov. Naknadnega roka za zamudnike ne bo, zato prihajajte točno po razporedu.

Geografsko društvo Slovenije, odsek za geografski pouk, obvešča vse geografe, ki so se prijavili za seminar za izdelavo geografskih učil in ki so že obveščeni, da se bo tečaj začel dne 28. januarja ob 8 zjutraj v Pedagoškem centru, Dom Ivana Cankarja, Poljanska cesta 20. Prosimo vse udeležence seminarja, da prinesejo s seboj žage prirezovalke. Za stanovanje in prehrano je preskrbljeno.

Elektrotehniško društvo LRS, sekcija praktičnih elektrotehnikov, prired tromesečni popoldanski tečaj za kvalificirane delavce elektrostrojev. Prijave sprejema Elektrotehniško društvo LRS, Ljubljana, Erjavčeva cesta 11, do 1. februarja 1957. Pri vpisu naj priljubljeni predložijo potrdilo o dovršeni delovni dobi v elektrostroji. Prebivalca Gorican pri Medvodah in druge opozarjamo, da je uporaba obeh stez, ki vodita na vsaki strani vrta pri gradu Goričane iz vasi v smeri proti železniški progi preko zemljišča Polzkušne postaje za zdravilna zelišča Goričane, od dneva te objave strogo prepovedana. Kršilce bomo klicali na odgovornost. — Zavod za farmacijo in kontrolo zdravil, Ljubljana.

Prebivalce Bizovika in okolice opozarjamo, da je uporaba najnevarnejše poti, ki vodi prek dvorišča Polzkušne postaje za zdravilna zelišča v Bizoviku 5, med hišo in gospodarskim poslopjem, do preklica dovoljena, kolikor ne moti del na postaji. — Zavod za farmacijo in kontrolo zdravil, Ljubljana.

Svež in mladosten obraz dobil po uporabi kozmetične maske TEINT BELL. Način uporabe zelo enostaven, pa vendar čudovit učinek.

Vsaka drogerija, Speccerija, zadruga, vsaka trgovina, ki prodaja mlo za gospodinjstvo, prodaja tudi FLEX. Za čiščenje madežev samo FLEX!

PREDAVANJA

Prirodoslovno društvo v Ljubljani vabi na poljudno-znanstveno predavanje asistenta dr. ing. Franca Strce: Kovine, kot jih vidimo pod mikroskopom. Predavanje, spremljano z diapozitivi, bo v torek, dne 22. januarja ob 20 v prirodoslovni predavalnici Univerze, vhod z Gosposke ulice.

Društvo prevajalcev Slovenije vabi svoje člane, književnike in druge kulturne delavce na predavanje dr. Vrčona o prevajanju strokovne literature. Predavanje bo v ponedeljek, 21. januarja ob 20 v Klubu kulturnih delavcev, Wolfova 1-III. — Odbor.

Elektrotehniško društvo LRS vabi vse svoje člane na predavanje, ki bo dne 22. januarja 1957 ob 19.30 (brez akademske seje) v dvorani Doma elektrogospodarstva, Ljubljana, Hajdrihova ulica 2. Predaval bo tov. Rajko Korbar o temi: »Uporaba izotopov v tehniki«. Predavanje bo spremljano z diapozitivi. Omenjeno predavanje je sedmo iz ciklusa predavanj o jedrski tehniki, ki bodo tedensko do konca februarja 1957.

Higiensko-epidemiološka sekcija Slovenskega zdravniškega društva ima svoj letni občni zbor v ponedeljek, 21. januarja 1957 dopoldne v prostorih Centralnega higienskega zavoda, Trubarjeva cesta 2.

Slovensko zdravniško društvo vabi vse zdravnike in medicinec višjih semestrov na predavanje tov. prof. dr. Janeza Milčinskoga: »Odklonitev zdravniške pomoči«. Predavanje bo v petek, 25. januarja 1957 ob 19.30 v predavalnici Interne klinike v Ljubljani.

KONCERTI

Jutri, dne 21. januarja, koncert za riment abonma. Solist Boris Campa, dirigent Bogo Leskovic. Spored: Beethoven: 1. simfonija; Ibert: Koncert za flavto in orkester; Srebotnjak: Glasba za godala; Strauss: Tili Eulenspiegel.

GLEDALIŠČA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
DRAMA

Nedelja, 20. januarja ob 18: Moder-Ajdč: »Janko in Metka«. Izven in za podoželje; ob 20: Kref: »Krajski komedijanti«. Izven in za podoželje.

Ponedeljek, 21. januarja: Zaprti. Torek, 22. januarja ob 20: Miller: »Spomin na dva ponedeljka«, »Pogled z mostu«. Abonma C.

Sreda, 23. januarja ob 20: Miller: »Spomin na dva ponedeljka«, »Pogled z mostu«. Abonma K.

Četrtek, 24. januarja ob 20: Molière: »Sola za moža«, »Izsiljena ženitev«. Abonma F.

Petek, 25. januarja ob 15.30: Shakespear: »Henrik IV. (II. del)«, Abonma Petek II. popoldanski. (Faistaff Pavle Kovič).

Sobota, 26. januarja ob 20: B. Kref: »Krajski komedijanti«. Izven in za podoželje.

Nedelja, 27. januarja ob 15: Moder-Ajdč: »Janko in Metka«. Izven in za podoželje; ob 20: Molière: »Sola za moža«, »Izsiljena ženitev«. Izven in za podoželje.

Ljubljanska Drama kupi več izvodov knjige: Sophokles: Kralj Oidipus, prevod Anton Sovrč, druga izdaja, leto 1944.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža

Nedelja, 20. januarja ob 20: A. Remec: »Magda«. Izven.

Ponedeljek, 21. januarja: Zaprti. (Dvorana oddana).

Torek, 22. januarja ob 20: A. Remec: »Magda«. Abonma Torek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sreda, 23. januarja ob 20: M. Gorki: »Malomeščani«. Abonma Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.

Mestno gledališče v Ljubljani, Gledališka pasaža, razpisuje 3 mesta za igralce (moške). Pogoji: že sistematizirani igralci ali absolventi Akademije za igralsko umetnost. Ponudbe pošlji do 28. januarja.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom

Nedelja, 20. januarja ob 16: Wilde: »idealni soprog«, igra. Zadnja popoldanska predstava. Izven; ob 20: Stuart: »Čudovite pustolovščine«, komedija. Izven.

Četrtek, 24. januarja ob 16: Grimshufka: »Janko in Metka«, pravilnična igra z godbo, petjem in plesom. Popoldanska predstava. Izven.

Prihodnji teden bo premiera Ogrinčeve enodejnega »Kje je meja« in Linhartove »Zupanove Micke«. Pri veseloigranju »Kje je meja« bodo nastopili: J. Čuk, M. Hiebec, V. Vrhovc, M. Maherec in I. Mariničeva. Pri »Zupanovi Miki« pa: B. Bergant, I. Keber, F. Penko, L. Sadar, I. Vlsjak, B. Ovsceva in M. Strukljeva. Režijo ima P. Ovsce.

Predprodaja vstopnic v Mestnem domu, rezerviranje telefon 32-860.

OBRTNIŠKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 20. jan. ob 14.30: Golia: »Sne-guljčica«. — Ob 17: Golia: »Sne-guljčica«.

Sreda, 23. jan. ob 16: Golia: »Sne-guljčica«.

Predprodaja v nedeljo od 10-12 in dve uri pred pričetkom predstave. Rezervirajte na telefon 22-633.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Marionete

Levstikov (Sentjakobski) trg 3

Nedelja, 20. januarja ob 11: J. Malik: »Zogica Marogica«.

ob 15: F. Bevk: Lenuh Poležuha, Ročno lutke

Resljeva cesta 28

Nedelja, 20. januarja ob 17: A. Papler: »Hudobni graščaki«.

Prodaja vstopnic za vse predstave v obeh gledališčih v sredo, četrtek, petek in soboto od 10-12 v Upravi, Resljeva cesta 28, telefon št. 32-020, in pol ure pred vsako predstavo pri obeh gledališčih blagajnah.

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega

METODA KALANA

učitelja v Šmartnem pod Šmarno goro

smo prejeli toliko moralne in materialne opore, da smo postali veliki dolžniki. Vsem izražamo našo zahvalo. Posebej smo dolžni zahvale tov. Tonetu Ljubiču, ravnatelju nižje gimnazije v Šmartnem, tov. Janku Mehletu, ravnatelju šole DSNZ Rozmanov gaj, delavskemu svetu in direktorju tovarne »Rašica« v Gameljnah ter vsem krajevnim organizacijam terena Tacen-Smartno, darovalcem cvetja in spremljevalcem ob njegovem pogrebu.

Vaše razumevanje nam je v veliko uteho.

Tacen, 19. januarja 1957.

TONČKA KALAN

z otroki in sorodstvo

ZDRAVSTVENI DOM TRBOVLJE SPOROČA,

DA JE UMRL

dr. JANEZ JENŠTERLE

DOLGOLETNI ZDRAVNIK V ZDRAVSTVENEM DOMU V TRBOVLJAH

POGREB BO DANES, 20. JANUARJA 1957 OB 16. URI IZPRED ZDRAVSTVENEGA DOMA V TRBOVLJAH

TRBOVLJE, 19. JANUARJA 1957.

ZDRAVSTVENI DOM TRBOVLJE

SINDIKALNA PODRUŽNICA ZDRAVSTVENIH DELAVCEV II, TRBOVLJE, SPOROČA, DA JE UMRL

dr. JANEZ JENŠTERLE

DOLGOLETNI ZDRAVNIK V ZDRAVSTVENEM ZAVODU V TRBOVLJAH

POGREB BO DANES, 20. JANUARJA 1957 OB 16. URI IZPRED ZDRAVSTVENEGA DOMA V TRBOVLJAH

TRBOVLJE, 19. JANUARJA 1957.

SINDIKALNA PODRUŽNICA ZDRAVSTVENIH DELAVCEV II, TRBOVLJE

PATRICK QUINTIN

IŠČEA

SAMEGA SEBE

36

Gospa Friend me je porinila prav do nje. Njeni koččati, skrivenci prsti so mi lahko podrslji po mojih rokah.

Zazdela se mi je, kakor da sem slišal preplašeni Murneyjin glas, ki je kričnil v grozi: Ne morem, ne morem prenašati, kar počno s teboj! Demon! To so!

TRINAJSTO POGlavJE

Gospa Friend je popolnoma obvladala ta obisk. Čutil sem njeno železno roko večje režiserke, ki je premissijeno usmerjala pogovor, kdaj pa kdaj izzvala stariin nasme, ji s srepim pogledom narekovala besede in me po petih minutah odpeljala iz sobe.

— Vidiš, — je rekla, ko sva bila spet sama, — babica res ni taka, da bi se moral ustrašiti.

Najraje bi ji odvrnil: — Ona res ni, zato pa si ti prav gotovo, — a nisem odprl ust. Naj sem razglabljal kakorkoli, še zmeraj nisem mogel razumeti, s kakšno zvijačo je ukanila starko, da se je postavila na njeno stran. Le čutil sem, da sem spet brez moči, ves omrežen in ujet.

Menila je, da bi se vrnila k bazenu, toda prav tedaj so Selena, Murney in Knut stopili v hišo. Vsi trije so bili še zmeraj v kopalnih oblekah. Bili so nasmejani in zadovoljni. Pogled mi je obvisel na Murney in nisem ga mogel ločiti od nje. Na njenem obrazu ni bilo niti sledu vse prejšnje groze in obupnih občutkov.

— Selena, zdaj sva bila pri babici. Kako ti je moglo priti na misel, da si jo hotela Gordyju prikriti?

Selena se je nasmehnila in se brez oklevanja znašla:

— Res še sama ne vem. Gordy je bil ves preplašen in jaz vsa zmedena, da se nisem spomnila ničesar boljšega, da bi ga pomirila. In o vsaki stvari je dvomil, pa sem se bala, da bi mu to zbudilo le še nove sume. Zato sem prosila Murney, naj mi pomaga v tej igri. V ostalem sem vse povedala Knutu in on je kot zdravnik temu pritrđil. Knut ali ni tako?

Kraft je prikimal, gospa Friend se je pomirjena nasmehnila:

— Da se pa ne reči, da si pametno ravnala. Zdaj bi se morala Gordyju opravičiti, da si ga tako prevarila, drugače si bom mislila, da ga imaš še zmeraj za otroka.

Mar so si res utvarjali, da me lahko še goljufajo?

Gospa Friend je Murneyji in Knutu naročila, naj se preoblečeta, mene pa prepustila Yunu, da me je odpeljal nazaj v sobo. Yun je to opravil na mojo nevoljo. In potem me je še vsega izmučil, ko me je umil.

Ko mi je brisal mokroto s kože, mi je prišla nova misel. Nič nisem verjel gospe Friend in bil sem prepričan, da bo morala biti tista seja, ki je bila napovedana za naslednji dan, v nečem odločina. In da je morala imeti tista pesem rajnkega Frienda pri tem še posebno vlogo. Morda pa mi bo lahko služila kot orožje za obrambo ali celo za napad?

— Zakaj te je gospod Friend odslovil, — sem vprašal Yuna. Pogledal me je brezizrazno in me ni razumel.

— Zakaj ti je Friend rekel: pojdi?

Zdaj je vedel, kaj sem hotel, in je prikimal. Ponovil sem vprašanje. Tedaj se je nasmehnil, kakor da bi hotel reči, da je bila odslopitev konec nekega zelo smešnega spora. Ko me je na stolu znova spravil v red, se je še smejal.

V salonu so pripravili cocktail in Yun me je odpeljal tja. Vsi so bili zbrani in so se prisrčno menili, kakor da se ni zgodilo prav nič nenavadnega. Tudi meni so ponudili pol kozarca. Na videz veseli razgovor se je nadaljeval tudi po kosilu, ki ga je podajala nova služkinja, ki je doslej še nisem videl. Kazalo je, da smo morali biti vsi vedri, a vendar to nikomur ni prav uspelo. Murney je bila tiha in žalostna, jaz nerazumljiv in nemiren, ostali trije pa so se silili še preveč, da bi bili glasni in nasmejani, kakor da bi morali nekoga o tem prepričati.

Vsi pa smo bili nervozni in to je bilo znamenje, da se nekaj naglo približuje.

Nihče ni nič govoril o tisti pesmi, toda bilo je jasno, da so vsi mislili nanjo. Čakal sem, da bo kdo izmed njih ob prvi priložnosti s kar se da zlagano prirodnostjo dejal, da bi bilo zelo zabavno, ko bi se ponovil stih, ki me jih je Selena naučila. Po jedi sem se naslonil na svoj stol in Selena je začela recitirati kitico za kitico.

— Ponovila sem vse te stihle danes že dvakrat ali trikrat, — je rekla potem. — Zares so lepi. Uživali bomo, Gordy, ko te bomo jutri slišali, kako jih ponavljajš vpričo tistih moralnih ljudi. Da, naučimo se jih do kraja.

V steklu odseva njihovo življenje

Z obiska pri steklarjih v Slovenski Bistrici

TAKRAT, KO SO DELALI SAMO GUMBE

Kaj bi dejali, če vam bi povedal tole pravljico:

Nekoč je sedel ob pohorskem jezeru pastirček in se igral v pesku. Zidal je palačo. V nekaj dneh je bila tolikšna, da ji dalo naokoli noben grad ni bil enak... Kaj bi nadaljevali. Verjame? Prav gotovo ne, saj je tista o pastirčku in pesku še za pravljico preveč neresnična.

Toda v žitljenju se marsikaj zgodi, marsikaj je mogoče, kar se nam na prvi pogled zdi neuresničljivo. Prosim, posedite za kako uro pri Milošu Božičniku, direktorju steklarne v Slovenski Bistrici in poslušajte zgodbo o nastanku njihovega podjetja. Zdelo se vam bo, da ste slišali pravljico. Slišali boste, kako je iz nič nastala tovarna, prava tovarna steklenih izdelkov. Pred sedmimi leti je ni bilo, ne njegova imena ne kakega obrata. Danes pa stoji in nemara je malo takih, ki ne bi vedeli zanjo.

Da, kako se začela ta zgodba, ki je vseskozi resnična, ki skriva v sebi toliko žitljenske volje, dela, naporov, skrbi in veselja?

Iz peči so vzeli žarečo stekleno maso

Delavnica za izdelovanje gumbov je obstala. Nekoliko so ji pomagali dobri sosedi iz Rogaske Slatine, še bolj ljudje, ki so se trudili, da bi pod Pohorjem spet zacvetelo steklarstvo. Petdeset let je minilo, kar so ugasnile peči slovečih pohorskih glažut. Tradicije res ni bilo nobene več, tehnika obdelave stekla se je že zdavnaj spremenila. Z vsem je bilo treba začeti na novo, pribaditi ljudi novemu delu, novemu poklicu. Res, ni bilo lahka.

PEC, KI DAJE TOPLOTO IN KRUH

Pravo rojstvo današnje tovarne steklenih izdelkov se začne pravzaprav šele leta 1952. Tada so v Slovenski Bistrici ukinili tovarno za izdelovanje sanitetnega materiala. Prostori so bili tu. Kdo jih bo dobil? Menda ne delavnica za izdelovanje gumbov, ki je premogla dva kvalificirana steklarja in nekaj priučenih delavcev? Da, dobila jih je prav ona.

V novi stavbi je bilo več prostora. Toda v te prostore bi bilo treba postaviti tudi lastno peč, brusilne stroje, pa še kopico drugega orodja. Kje dobiti te prepotrebne reči? Zaposliti so spet sosede in ti so z razumevanjem podprli njihove napore. Nekaj so prispevali steklarji iz Rogaske Slatine, nekaj iz Straže in Hrastnika. Tudi druga pod-

jetja so po malem prispevala kako orodje. Topilne peči pa so se lotili kar sami, delavci so se odpravili dobičku in zavili rokave. Prav vsi, od direktorja do zadnjega delavca so dovažali pesek, kamenje, da si zgradijo prvo majhno topilno peč. Kajti lastna peč je bil njihov največji up, brez nje bi propadle zamisli o napredku in razvoju podjetja. Peč, ki tali in daje toploto, jim je lahko obvarovala kruh.

POTEM JE SLO NAVZGOR

Žitljenje v novih tovarniških prostorih je teklo neugnanjo dalje. Ljudje so se pritojali novemu poklicu, pridobili so si strokovno znanje in izkušnje. Uredili so si delovne prostore, topilno peč na gretje z mazutom, vrsto težkega olja, kar je bil prvi primer v naši steklarski industriji, brusilnico, slikarski oddelek, skladišče in steklopihaški oddelek. Večidel teh naprav so zgradili z lastnimi močmi. Računica pokaže, da so z lastnimi sredstvi opravili za 15,176 milijonov dinarjev investicijskih del. V istem času pa so dali skupnosti nad 61 milijonov dinarjev in od nje le malo zahtevali.

Proizvodnja je naraščala. V letu 1954 pa je nastalo vprašanje, kam z gumbi, kako izkoristiti zmogljivost tovarne, ko so vendar toliko žrtvovali zanjo.

Samo dvoje je bilo mogoče: ostati pri izdelovanju gumbov in skrajšati obratovanje, ali pa se lotiti česa novega. Sli so po drugi poti, čeprav niso imeli izkušenj. Volja do dela in boj za obstanek podjetja sta jih navdihovala, da so se lotili izdelovanja novih izdelkov. V zelo kratkem času so obvladali proizvodnjo razsvetljavnega stekla, v steklopihaškem oddelku pa so se čez noč pojavili pravi umetniki v oblikovanju okrasnih steklenih izdelkov.

Vse, kar so v zadnjih letih dosegli, nazorno potrjujejo številke. Kako so rasli znanje, strokovna sposobnost in delovna storilnost, nam pove razpredelnica o vrednosti proizvodnje na enega zaposlenega delavca:

1950 = 476.888 dinarjev
1951 = 444.964 dinarjev
1952 = 526.610 dinarjev
1953 = 637.070 dinarjev
1954 = 627.472 dinarjev
1955 = 787.929 dinarjev
1956 = 927.929 dinarjev

Prav tako zanimiva je primerjava z bruto dohodkom, ki se je večal iz leta v leto. Tabela nam pokaže naslednje:

Iz steklene cevke bo pod večšimi rokami nastala plesalka

zato bila izrazito plod večjega delovnega prizadevanja, strokovnega znanja in boljše organizacije v proizvodnji. Število zaposlenih je bilo v razmerju s količino proizvodov iz leta v leto manjše. Tabela pokaže tole:

1950 = 8	1953 = 71
1951 = 43	1954 = 70
1952 = 78	1955 = 81
1956 = 86	

Številke so potrdile to, kar si je delovni kolektiv od začetka obratovanja tovarne stalno prizadeval: delati, pridobiti si znanje in izkušnje, koristiti sebi in skupnosti.

RAZGLED PO TOVARNI

Takina je zgodba o nastanku in razvoju podjetja.

Matični oddelek Tovarne steklenih izdelkov — oddelek za izdelovanje gumbov

1950 = 3.815.110 dinarjev
1951 = 19.133.481 dinarjev
1952 = 41.026.279 dinarjev
1953 = 46.651.997 dinarjev
1954 = 47.423.058 dinarjev
1955 = 63.990.925 dinarjev
1956 = 80.000.000 dinarjev

Se se pomudimo pri številkah. Zaradi povečanja proizvodnje ni naraščalo število zaposlenih. Povečanje je nastajalo v pravilnem sorazmerju s proizvodnjo. Večja proizvodnja je

Stopimo po obratih, tja, kjer nastajajo izdelki iz stekla. Ze od daleč, ko stopate proti tovarni, zaslišite šumenje topilne peči. Ko obstanete pred njo, šele razumete, kako nastajajo predmeti, ki jih vsak dan vidite doma. Opazujete steklarja, ki piha v cevko in z rokami in notranjim občutkom za obliko prilagaja žarečo gmoto stekla kalupu. Vse je treba prilagoditi kalupu, pihati, oblikovati z razumom in talentom. Steklar se ne rodi čez noč. Potoki znojja mu poteko čez čelo, preden mu preide oblikovanje v meso in kri.

V steklarni ni dela, ki ne bi zahtevalo nekaj več, kot navadnega trošenja delovne moči. Tukaj je potreben tudi talent. Zamislite si brusilko, ki nima občutka za steklo. Polomila bo lepa svetila, vaze, posode, porezala si bo roke. Tudi njeno delo je člen v verigi, ki začneja pri talilni peči in konča v skladišču.

V prvem nadstropju bistriške steklarne sedijo tisti, ki dajejo steklenim izdelkom zunanji čar, prijetno obliko in barvo. To so risarji. S čopičem in barvami pred seboj krasijo izdelke. Domisljeni so, dobri risarji z občutkom za lepo in prijetno. Sodobni izdelki ne prenesejo kiča, potrebna je mera, estetski občutek.

Od risalnice romajo izdelki v električno peč, kjer se barve

vžgejo v steklo. Nato jih ohladijo v posebnih komorah in odneso v skladišče. Tu jih poslednjič očistijo, zavijejo in odpošljejo trgovcu. Jutri boste nemara kupili stekleno bučko za spalnico, vazo za rože, skodelico za sladkor...

PRI UMETNIKIŠTEKLOPIHACIJI

Steklopihaški oddelek je nemara naziv, ki ne ustreza temu, kar vidite v njem. Tukaj sede za mizicami mladi ljudje. Pred njimi na mizi bruha iz gorilnikov žareči curki butana, zraven njih leže steklene palice oseh barv. Nič več kot palice — in spretno roke. Iz teh palic je treba oblikovati cvetlice, psičke, košarice, baletke, plesalce. To ni navadno delo, je umetnost. Morda je tedaj, ko odštevamo zanjo denar, nehoje ne razumemo. Kiparstvo je to, ki zahteva talent, posluš za obliko, anatomijo, lepoto... Tukaj je treba prelisti ideje v steklo. In pri tem nimate ničesar drugega kot gorilnik in stekleno palico. Toda mladi ljudje znajo marsikaj, naučili so se oblikovati. In človek je presenečen, ko gleda te mlade obraze, ki so morda še pred nedavnim zrlili na šolsko tablo.

Mladi ljudje. Skoraj vsa tovarna je polna mladih obrazov. Razlog več, ko trdimo, da raste pod zelenim Pohorjem nov rod steklarjev. Nastaja generacija, ki je vzljubila steklo, ki se je posvetila poklicu, ki ne pozna samo mehaničnega proizvodjanja, ampak je poln domiselnosti, ustvarjalnega poleta, fantazije in poslušna za lepo.

»Sli bomo naprej,« zaključuje direktor Božičnik drugi del svoje zgodbe. »Dobili smo brusilne stroje za fino brušenje. Začeli bomo tudi z izdelovanjem steklenih izdelkov. Ki bodo kombinacija opala in stekla. No, marsikaj nas še čaka. Vse možnosti imamo, da gremo naprej.«

Vmes pa so še težave. Sicer mnogo manjše, kot nekoč, a vendarle vznemirjajo. Potrebno bi bilo garderobe, kopalnice, skladišča, garaže, sanitarne naprave. Za vse to se potegujejo in upajo, da bodo dosegli.

Lahko jim verjamemo, kajti ljudje, ki so iz nič napravili tovarno, so sposobni vsega. Prijetno je slovo od njih. A vendarle to ni slovo. Povsod se lahko srečujemo z njimi, v trgovinah, kjer se bleščijo njihovi izdelki, doma, kjer jih že imamo. In če se bomo globlje zazrli v to oblikovano steklo, bomo nemara bolje razumeli delo in ljudi, ki stoje za njim. V steklu je odseva njihovega dela in življenja. Je znamenje poklica, ki zasluži spoštovanje.

Steklobrusač pri brušenju

Začelo se je pred sedmimi leti v Rogaske Slatini.

»Pogovarjali smo se o tem in onem,« pripoveduje Božičnik. »Med nami je bil tudi tovariš Kardelj. — Dajte, zberite nekaj sredstev in začnite izdelovati kakšno drobno stekleno galanterijo — je rekel. Nekako moramo začeti z ustanavljanjem manjših proizvodnih obratov. — Vsi so se oprijeli te misli. Veste, to je bilo še takrat, ko nisi mogel dobiti ne žebeljev, ne šivank in gumbov.«

Tako se je v Rogaske Slatini pojavila skromna delavnica za gumbce. Potem so ljudje z okraja v Poljčanah začeli razmišljati, kako bi to majhno podjetje, ki je zaposlovalo vsega šest ljudi, spravili pod streho. Po krajšem sem in tja je izdelovalnica za gumbce prišla v Slovensko Bistrico. Pred sedmimi leti so od tam začeli pošiljati v svet steklene gumbce. No, najboljši niso bili. Kako neki, ko pa so jih izdelovali s tako pomanjkljivim orodjem. Bilo je tiste dni več težav in skrbi kot veselja. Gumbi pa so kljub vsemu šli v prodajo, saj jih je povsod primanjkovalo. Kar v orehah so jih razpošiljali. Kajpak, danes, ko jih lepo prišljejo na kartončke in jih je res lepo pogledati, se lahko samo nasmehejo tem skromnim začetkom.

Pri dekoriranju vaz v slikarskem oddelku

TO STRAN SMO ODSTOPILO TOVARNI STEKLENIH IZDELKOV — SLOVENSKA BISTRICA

KINO »KOMUNA«

Cinemascopski film

»CARMEN JONES«

Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Dorothy Dandridge in Hary Belafonte. Prodaja vstopnic od 9 do 11 ter od 14 dalje. Danes zadnjkrat!

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

NOCOJ
BOMO PELI

V glavnih vlogah David Wayne in Anne Bancroft. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 10-11 in od 15 dalje. Ob 10 mladinska predstava.

KINO »UNION«

Ital. barvni film: »Dekle z reke«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Sofia Loren. Tehnik. Ob 10 matineja istega filma.
KINO »SLOGA«: Amer. film: »Na moriščev sledi«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Danes zadnjkrat. Ob 10 matineja istega filma.
KINO »VIC«: Francoski film: »Marijana moje mladosti«. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi: Marianne Hold in Pierre Vaneck. — Ob 10 matineja istega filma.
KINO »SOCA«: Francoski film: »Marijana moje mladosti«. Predstave ob 15, 18 in 20. V glavni vlogi: Marianne Hold in Pierre Vaneck. Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 9-11 in od 14 dalje.
MLADINSKI KINO I.M. Kotnikova 8, predvaja ameriški film: »Festival Charlisa Chaplina«. Predstave danes ob 10, 15 in 17.

KINO »SISKA«

Italijanski film

»PLAŠČ«

V glavni vlogi R. Rascel in Sanson. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Danes zadnj.

KINO »LITOSTROJ«

Ameriški barvni film: »Beau Brummell«. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Stewart Granger, Elizabeth Taylor in Peter Ustinov. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom prve predstave. Danes zadnj.

RADIO LJUBLJANA

Sporod za nedeljo, 20. januarja
Poročila ob 6.05, 7.00, 13.00, 15.00, 18.00, 22.00 in 22.55.
6.00-7.00 Poskočne in domače melodije za prijetno nedeljsko jutro — 7.15 Reklame — 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva — 7.35 Zabavne melodije — 8.30 Otroška predstava: Friedrich Feld: Jezdec na obliaku — 9.00 Slovenske narodne in umetne pesni — 9.45 Se pomnite, tovariši! — Ivo Porenta-Vojko: Zakon tovarišarja — 10.15 Nedeljski simfonični koncert — 11.15 Oddaja za Beneške Slovence — 11.35 Lahka glasba — 12.00 Pogovor s poslušalci — 12.10 Opoldanski glasbeni sporod — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.30 Za našo vas — 14.00-15.00 Zeleni ste, poslušajte! — 15.00 Prevalc in premalo korajže (reportaža) — 15.15 Igra zabavni orkester Ruga Winterhalterja — 16.30 Glasbeni mozaike — 17.30 Radijska igra: Saroyan: Človeška komedija — 18.30 Melodije za dobro voljo — 19.00 Radijski dnevnik — 19.30 Posnetki reportaže z mednarodne hokejske tekme Avstrija: Jugoslavija — 19.45 Zabavna glasba, vmes reklame — 20.00 Radio-variete (posnetki javne zabavne glasbene oddaje Radia Zagreb) — 21.00 Kulturni razgledi: Tone Potokar: O srbsko-hrvatskih revijah — 21.15 Nočni koncert — 22.15 Zaplešimo — 22.15-23.00 UKV program: Jazz cocktail — 23.00-24.00 Oddaja za tujino, na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

II. program za nedeljo, 20. januarja
13.10 Promenadni koncert — 14.00 Ljubljanska kronika in obvestila — 14.15 Od melodije do melodije — 15.00 Napoved časa, poročila in vremenska napoved — 15.15-16.00 Glasbeni mozaike — 22.15-23.00 Zaplešimo.

VESTI IZ KRANJA

PRESENOVO GLEDALIŠČE
Nedelja, 20. januarja ob 18: Linhart: »Veseli dan ali Matiček se ženil«. Izven in za podeželje.

KINO
»STORŽICE«: Ob 9.30: Amer. barvni film: »Rapsodija«. V glavni vlogi Elizabeth Taylor, Vittorio Gassman. — Ob 14, 16, 18 in 20: Italijanski barvni film: »Teodora«. V glavni vlogi Giana Maria Canale. Danes zadnj.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo na Jesenicah od 18. do 25. januarja ima dr. Alojz Jenko, Cesta Bratstva in enotnosti.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE
Nedelja, 20. januarja ob 14.30: Roussin: ob 19.30: Roussin: »Otroci prihajajo«.

KINO
»RADIO«: Ruski barvni film: »Pedagoška poema«. Predstave ob 15, 18 in 20. Ob 10 matineja skopijenege programa št. 3.

»PLAVŽ«: Ameriški film: »Na razpotju«. Predstave ob 16, 18 in 20. — Ob 10.30 matineja mladinskega filma.

»ZIROVNICA«: Angl. film: »Ugrabitelj«. Predstavi ob 16 in 19.30.
»DOVJE«: Amer. barvni film: »Kilili M. za umor«. Predstava ob 19. — Ob 16 matineja mladinskega filma.

KOROŠKA BELA: Ruski barvni film: »Pedagoška poema«. Predstava ob 19.

Z BLEDA

Ameriški barvni film: »Trobente opoldne«. Predstave ob 14, 16, 18 in 20. V glavni vlogi Ray Milland, Helena Carter, H. Mariowe, Forrest Tucker.

IZ DOMŽAL

Ameriški film: »Kraljica Kristina«. Predstave ob 15, 17 in 19. V glavni vlogi Greta Garbo in John Gilbert.

MARIBORSKE VESTI

DEZURNA LEKARNA
Nedelja, dne 20. januarja: lekarna »Planinka«. Glavni trg 30.
Ponedeljek, dne 21. januarja: lekarna »Pri gradu«, Partizanska cesta 1.

KINO
PARTIZAN: Jugosl. film: »Osumljen«. UDARNIK: Amer. film: »Zrtovanje«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Nedelja, 20. januarja ob 10: Grimm-Skufca: »Janko in Metka«. Izven; ob 15: Calkovskij: »Francesca da Rimini«. Rimski-Korsakov: »Capriccio«. Red U. Nekaj sedežev in stojšč v prodaji.

PRESENOVO GLEDALIŠČE
Torek, 22. januarja ob 18: Aristofanes: »Lisistrata«. Zaključena predstava za tovarno »Iskra«. Mladini prepovedano.

Cetrtek, 24. januarja ob 20: Aristofanes: »Lisistrata«. Izven. Mladini prepovedano.

Nedelja, 27. januarja ob 18: Aristofanes: »Lisistrata«. Izven in za podež. Mladini prepovedano.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ
Nedelja, 20. januarja ob 15.30: Mohr: »Tartuffe«, gostovanje v Gorisnici.

KINO
»MESTNI KINO«: Ital. film: »Kruh, ljubezen in ljubosumje«. — V glavni vlogi Gina Lollobrigida in Vittorio de Sica.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO
»PARK«: Ital. film: »Oprosti mi«. Predstave ob 10, 15, 17.30 in 20. — V glavni vlogi Raf Vallone, Antonella Lualdi in Tamara Less.

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠČE
Nedelja, 20. januarja ob 15.30: Shakespeare: »Macbeth«. Red nedelja.

KINO
»UNION«: Ameriški barvni film: »Kvartoprec z Mississippija«. Predstave ob 16, 18 in 20. V glavni vlogi Tyrone Power in Julia Adams.

»METROPOL«: Amer. barvni film: »Destra«. Predstave ob 15, 18 in 20. V glavni vlogi Audie Murphy.

IZ ZALCA

KINO
Ameriški barvni film: »Miri človek«. Predstave ob 15, 17 in 19.30. — V glavni vlogi John Wayne, Maureen O'Hara in Victor Me Lagen.

VESTI IZ TRBOVELJ

Revirsko akademsko društvo Trbovlje obvešča, da je gostovanje Akademije za igralsko umetnost iz Ljubljane s Shakespearovim »Kakor vam drago« in Moliérovim »Sganarelle« zaradi obolenosti v ansamblu preloženo od nedelje, 20. januarja, na soboto, 26. januarja 1957. Vstopnice, prodane za predstavi v nedeljo, veljajo za soboto, 26. januarja.

KINO
»DELAJSKI DOM«: Amer. barvni film: »Houdini«.

»VOBODA«: Trbovlje I.L. Celik barvni film: »Jan Hus«. V glavni vlogi Zdenek Stepanek.

IZ NOVEGA MESTA

KINO
»KRKA«: Ameriški film: »Na apski meji«. V glavni vlogi John Wayne.

Samostojnega
računovodjo - bilancista

S PRAKSO SPREJME

Trgovska podjetje

»TEHNOSERVIS« v Kopru

Nastop službe s 1. februarjem 1957, ali po dogovoru. Plača po tarifnem pravilniku. — Pismene ponudbe pošljite na zgornji naslov.

162

UPRAVA KLINIČNIH BOLNIŠNIC V LJUBLJANI

sprejme v službo:

INFEKCIJSKA KLINIKA:

ekonomista klinike

Pogoji: dovršena srednja šola z nekaj let prakse v ekonomski službi.

INTERNA KLINIKA:

4 bolničarke

Pogoji: dovršena bolničarska šola.

pisarniškega uslužbenca

Pogoji: perfektno obvladane strojepisja in praksa v administraciji.

Prošnje vložite v personalnem oddelku Kliničnih bolnišnic, Ljubljana — Zaloška cesta 2 do 26. januarja 1957.

170

R A Z P I S

Na podlagi člena 10 Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ, št. 34/55)

razpisuje

Komisija za razpis mest direktorjev ObLO KOPER delovno mesto

direktorja

tovarne »LAMA«, Dekani

Pogoji: 1. strojni inženir s 5-letno prakso;
2. strojni tehnik z 10-letno prakso;
3. ekonomist z večletno prakso.

Kolkovane prošnje z življenjepisom ter opisom strokovne usposobljenosti dostavite ObLO KOPER v roku 10 dni po razpisu.

160

UPRAVNI ODBOR TOVARNE

»PLAMEN« — KROPA

razpisuje mesto

šefa

gospodarsko-računskega
sektorja

POGOJI: Fakultetna izobrazba ali srednja ekonomska šola in večletna praksa na vodilnem mestu v knjigovodstvu kot samostojni računovodja.

Plača po tarifnem pravilniku z dodatno plačo po sistemu premiranja.

Družinsko ali samsko stanovanje zagotovljeno v novi stanovanjski hiši.

Ponudbe z opisom dosedanjega dela in strokovne izobrazbe pošljite na upravo podjetja.

146

R A Z P I S

Avtoremontno podjetje »Avtoobnova«

LJUBLJANA-BEZIGRAD 11

razpisuje naslednja delovna mesta za:

GLAVNEGA RAČUNOVODJO

z odgovarjajočo šolsko izobrazbo in večletno prakso. Nastop službe po dogovoru.

EKONOMSKO-PLANSKEGA REFERENTA

z odgovarjajočo šolsko izobrazbo in večletno prakso. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Zaželeno je poznavanje posebnosti avtoremonte dejavnosti.

Za obe delovni mesti je treba dostaviti pismene ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja. Zahteva se neoporečnost.

MEZDNEGA KNJIGOVODJO-(KINJO)

Nastop službe takoj.

SAMOSTOJNEGA LIČARJA

(lahko tudi priučen)

151

Gospodarske organizacije, drž. organi in ustanove

POZOR!

Te dni bo izšel

»Zvezni družbeni plan za leto 1957«

s pojasnili.

V tem zvezku je podano besedilo zveznega družbenega plana za leto 1957 s pojasnili za uporabo ekonomskih instrumentov in ukrepov.

Na koncu zvezka so objavljena tudi vsa veljavna besedila za uporabo predvidenih instrumentov in ukrepov iz družbenega plana.

Ta zvezek je nujno potreben vsem gospodarskim organizacijam, državnim organom in ustanovam, bankam, kakor tudi vsem drugim organom, ki v svojem poslovanju uporabljajo odredbe zveznega družbenega plana za leto 1957.

»Zbirka predpisov o kreditih in bankah«

s pojasnili. — Zbirko so pripravili: Milan Mihaljevič, Aleksander Pujčević in Vladimir Bošković.

Zbirka vsebuje vse predpise o kratkoročnih kreditih, potrošniških kreditih, o posojilih za investicije, predpise o financiranju stanovanjske izgradnje, predpise o skladu obratnih sredstev gospodarskih organizacij s potrebnimi pojasnili zaradi njihove pravilne uporabe.

Razen tega so dani vsi predpisi o bančnem sistemu: uredba o bankah in hranilnicah, uredba o Jugoslovanski investicijski banki, uredba o Jugoslovanski banki za zunanjo trgovino, uredba o družbenih investicijskih skladih, uredba o izdelavi in odobritvi investicijskega programa in o polaganju depozitov za zagotovitev izplačila investicijskih del, kakor tudi vsi ostali predpisi, ki sestavljajo naš kreditni sistem.

Pojasnila so dana prvenstveno za praktično uporabo gospodarskih organizacij, bank in hranilnic, državnih organov in ustanov, kakor tudi vseh tistih, ki pri svojem delu uporabljajo predpise s tega področja.

»Zakon o splošnem upravnem postopku«

s komentarjem Bogdana Majstorovića v redakciji dr. Jerka Radmilovića, ljudskega poslanca, in Fedora Bazale, državnega svetnika.

V komentarju je vsak člen zakona razložen tako, da je lahko razumljiv njegov smisel. Pri posameznih členih so navedeni tudi drugi členi tega zakona in drugih predpisov, ki so z njimi v zvezi, za tem so pri mnogih členih objavljene razsodbe vrhovnih sodišč, s katerimi so bila v upravnem sodni praksi razpravljana ustrezna vprašanja upravnega postopka.

Komentar je izdelan prvenstveno za praktično uporabo državnih, državnih organov, ustanov in organizacij in vsem tem bo služil koristno in vprašanjih vodenja postopka pristojnosti zakona, povrnitve v prejšnje stanje, pritožbe, osnove postopka itd. in v vseh drugih vprašanjih upravnega postopka.

Cena 600 din.

»Zbirka predpisov o zaključnem računu za leto 1956«

s komentarjem, vsemi uradnimi pojasnili, navodili in praktičnim primerom za izdelavo zaključnega računa. Zbirko pripravljajo: Zivko Djordjević, Nikolaj Petrov in Sava Rončević, zvezni finančni inšpektorji, v sodelovanju z drugimi finančnimi strokovnjaki.

Cena 500 dinarjev.

Da bi še v večji meri olajšali delo pri izdelavi zaključnih računov, bo izdal Beogradski grafični zavod

komplete obrazcev za zaključni račun v letu 1956,

ki jih bo predpisal Zvezni državni sekretariat za finance.

Cena 220 dinarjev.

Naročila za Zbirko predpisov o zaključnem računu za leto 1956, kakor tudi za obrazce sprejema komercialni oddelček »Uradnega lista FLRJ« — Beograd, Kraljevića Marka 9. — Tekoči račun 1032-T-220.

POŠLJITE PRAVOČASNO SVOJA NAROČILA!

159

Komisija za volitve in imenovanja pri Občinskem ljudskem odboru KOPER razpisuje po členu 40 Splošnega zakona o ureditvi občin in okrajev (Uradni list FLRJ, št. 26/55) ter v smislu člena 2 Statuta občine Koper naslednja

delovna mesta za:

načelnika oddelka za finance

Pogoji: ekonomska fakulteta z najmanj 5 let prakse v upravi in gospodarstvu, ali pa srednja ekonomska šola z najmanj 10 let prakse v upravi ali gospodarstvu.

načelnika oddelka za gospodarstvo in komunalne zadeve

Pogoji: ekonomska fakulteta z najmanj 5 let prakse v upravi ali gospodarstvu, ali pa srednja ekonomska šola z najmanj 10 let prakse v upravi ali gospodarstvu.

referenta za plan v oddelku za gospodarske in komunalne zadeve

Pogoji: srednja ekonomska šola in najmanj 5 let prakse v gospodarskem planiranju, ali pa priznana ustrezna šolska izobrazba in 10 let prakse v gospodarskem planiranju.

referenta za plače v gospodarstvu v oddelku za gospodarske in komunalne zadeve

Pogoji: srednja ekonomska šola in najmanj 5 let prakse v gospodarskem planiranju, ali pa priznana ustrezna šolska izobrazba in 10 let prakse v gospodarskem planiranju.

gradbenega inšpektorja

Pogoji: gradbeni inženir z najmanj 8 let prakse v gradbeni stroki in upravi, ali gradbeni tehnik z najmanj 10 let prakse v gradbeni stroki in upravi.

šefa odseka za komunalne zadeve

Pogoji: gradbeni inženir z najmanj 8 let prakse v gradbeni stroki in upravi, ali gradbeni tehnik z najmanj 10 let prakse v gradbeni stroki in upravi.

referenta za sklade v oddelku za finance in proračun

Pogoji: srednja ekonomska šola z najmanj 5 let prakse v finančno-računovodski službi oziroma v gospodarstvu.

trgovinskega inšpektorja

Pogoji: srednja ekonomska šola z najmanj 5 let prakse, ali priznana ustrezna izobrazba in najmanj 8 let trgovske prakse.

referenta za personalno službo

Pogoji: srednja strokovno izobrazba in najmanj 3 leta upravne službe, ali priznana ustrezna izobrazba in 5 let upravne službe.

Za vsa navedena delovna mesta je določena plača po uredbi, dopolnilna plača pa z odlokom Občinskega ljudskega odbora.

Pravilno kolkovane prošnje z življenjepisom, dokazi o strokovni kvalifikaciji ter s potrdilom o nekaznovanju predložite Tajništvu OBCINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA KOPER do 30. januarja 1957. Nekolkovanih prošenj ne bomo upoštevali.

159

LANSKA ODKRITJA

Nekaj najpomembnejših znanstvenih pridobitev

Po svetu so začeli urejati in zbirati statistične podatke o lanskem dosegu na znanstvenem področju. Kakor so bralci lahko opazili tudi že v našem listu, so znanstveniki največ storili v pripravah na Mednarodno geofizikalno leto.

Na »arheološki fronti« je bilo doseženih prav tako precej uspehov. V italijanskem mestu Toscana so našli ostanke okamenelih kosti bitja, ki je bilo zelo podobno človeku, kosti pa so po oceni stare nad deset milijonov let.

Ta najdba dokazuje točnost nove teorije, ki je po njej nastal človek mnogo prej, kakor so znanstveniki domnevali doslej. Z vseh strani poročajo tudi o številnih najdbah okamenelih ostan- kov prazgodovinskih rib, ptic in žuželk.

Lani so izkopal ostanke številnih starorimskih zgradb — vil, amfiteatrov, ladij — in kipov v Angliji, Svcii, Nemčiji, Avstriji, na Portugalskem, v Bolgariji in Jugoslaviji. V angleškem Northumberlandu so odkrili temelje

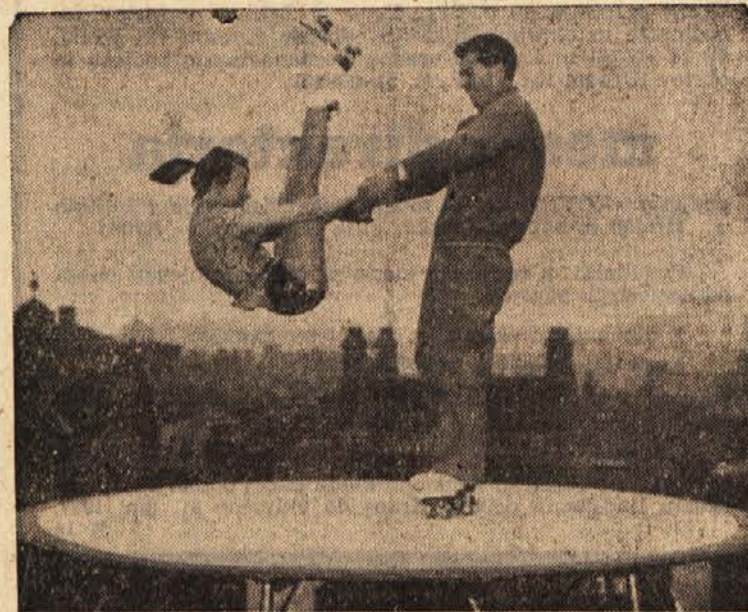
pomembnega starega anglosaškega središča — palače kralja Edwina — medtem ko so danski arheologi našli stara grobišča Vi-

kingov. V zalivu Sirakuse so potapljači našli ladijske ostanke grške mornarice, ki je bila tam potopljena več stoletij pred našo dobo.

Zvezdoslovci so lani izdelali doslej najbolj točen nebesni zemljevid, ki je v njem zaznamovanih več deset tisoč novih zvezdnih skupin v nasprotju z le trideset prej znanimi galaktičnimi sistemi. S tem nebesnim atlasom je obsežno vsemirje v razdalji nad milijardo svetlobnih let, torej 25-krat več, kakor so znašale doslej znane razdalje. Vse te raziskave in uspehi so posledica razvoja drugih znanstvenih področij, kakor tudi pomoči najnovejših tehničnih iznajdb, strojev in natančnih instrumentov.

Novi plesni popadek »Rock and Roll« je zajel tudi japonske mladostnike. Posnetek kaže japonski plesni par. Dekle nosi še vedno tradicionalni kimono

Dober lovec

Neki ameriški lovec je na nedeljskem lovu naravnal puško proti precej oddaljeni zverj in seveda ustrelil. Ko je pozneje prišel do svojega plena, je na veliko žalost ugotovil, da je ustrelil konja; na njem pa je jahal njegov lastnik, ki mu je bilo treba takoj izplačati odškodnino v znesku 100 dolarjev.

Visoko nad strehami meglenega Londona sta Johnny Rave in Babs za reklamo trenirala na stehi gledališča princa Waleskega, kjer bosta v kratkem nastopila. »Vedno se vadi na svežem zraku,« sta povedala, »v teh meglenih dneh pa je zrak čist samo na stehi gledališkega poslopja...«

NOVOZELANDSKO ZDRAVILO

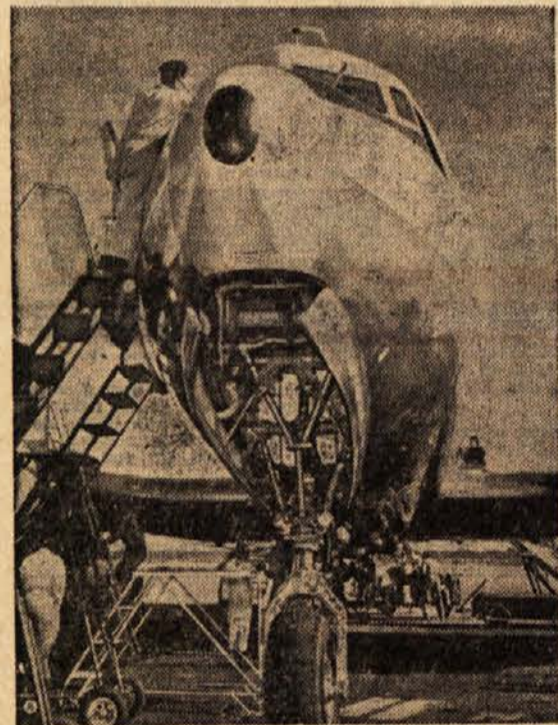
V zadnjem času si po vsem svetu na vse mogoče in nemože načine prizadevajo, da bi našli učinkovito zdravilo proti rakastim boleznim. Tako poročajo z Nove Zelandije, da je začel proučevati morebitna protirakasta sredstva dr. Kern, ki

jih pridobiva iz nekaterih novozelandskih rastlin. Omenjeni strokovnjak je profesor kemičnega oddelka univerze in je baje izjavil, da upa, da je našel pri nekaterih novozelandskih rastlinah lastnosti, ki kažejo prav razveseljivo protirakasto delovanje.

Po najnovejših poročilih so nekatere kemikalije, ki so jih pridobili, iz novozelandskih rastlin, že poslali v neki ameriški raziskovalni inštitut, da bi tam proučili njihove protirakaste lastnosti. Rezultati pa so bili zelo skromni, vendar dr. Kern ne namerava odnehati, ker je mnenja, da prvi rezultati nikakor ne morejo biti odločilni. Se nadalje je prepričan o zdravilnem učinku nekaterih rastlin na rakaste bolezenske pojave.

Nov šivalni stroj

Japonec Kadijama iz Nihonana je iznašel šivalni stroj, ki se premika po blagu kot likalnik. Električni stroj je tolikšen kot človeška pest, pregledali pa so ga na tokijski visoki šoli in ga označili kot zelo praktičnega. Iznajditelj je prepričan, da bo letna produkcija teh strojev kmalu znašala nad milijon kosov.

Pred vsakim poletom iz Starega v Novi svet čez Severni tečaj — Skandinavci so že pred dvema letoma uvedli na tej progi reden letalski promet — je treba vse dele letelca velikansko temeljito pregledati, zakaj potniki bi bili v primeru nesreče med poletom nad pušo pokrajino skoraj gotovo izgubljeni, zlasti če bi jih po zasli- nem pristanku brez opreme zajel kak leden vihar. — Posnetek kaže letalske mehanike pri delu na dan- skem letališču.

MICHELANGELO

ZMAGAL Besedna vojska med Rimom in Firencami zaradi mostu

»Tisti vaš most bomo spet zgradili, in sicer iz cementa.« — »Iz cementa? Nikoli! Michelangelo ni poznal modernega cementa!«

Ze deset let se bje med Rimom in Firencami polemični boj, ki spominja na prastare spore nekoč med seboj tekmujočih mest. Predmet sedanje pravde je svetovno znana arhitektonska umetnina: most Santa Trinita.

Od leta 1569, ko je Ammanati zgradil most po Michelangelovih načrtih, pa do noči med 3. in 4. avgustom 1944, ko so padle letalske bombe, se je Santa Trinita bočila nad reko Arno v Firencah. Ze mesec dni po uničenju te arhitekturne umetnine so Florentinci sestavili posebno komisijo, ki naj bi zbrala vse, kar je ostalo od mostu.

Rimski minister za javna dela je odobril predlog, po katerem bi most zgradili čimprej, in sicer v arhitektonskem slogu, ki je dal navdih zanj izvorni most, le s to razliko, da bi ga zalili s cementom. Posledice tega »cementnega načrta« v Firencah pa so bile, kot da bi dregnil v srčenje gnezdo. Florentinci so kategorično odklonili sleherno uporabo cementa. Z vso ostrino so nastopili proti vsem modernim sredstvom pri obnovi tega mostu. Zaradi »rimske nevednosti« so se odločili za samostojno akcijo.

Sportni ribič z Bahamskih otokov je ujel na trnek 45 kg težko ribo in je menda s tem postavil nov svetovni rekord v športnem ribištvu

Znani ameriški umetnostni kritik Berensen je sprožil nabiralno akcijo; znesek 90 milijonov lir, kolikor potrebujejo za ponovno graditev tega mostu, je zdaj zbran. Florentinci pa so ponovno odprli kamnolom v vrtovih Boboli, od koder je Michelangelo nekoč dobival gradivo za svoja dela. V teh kamnolomih bodo smeli delati samo tisti kamnoseki, ki so vse življenje prebili v Firencah. Tuji nimajo potrebnega umetniškega čuta, izjavljajo Florentinci. Vsi kamni bodo oblikovani prav tako, kot so bili tisti v prvotnem mostu, usak bo dobil do milimetra natančno odmerjen prostor kot v izvorni izvedbi. Florentinski arhitekt Tizardo Gizdulich bo celo poskusil ponoviti vse arhitektonske napake, ki so jih zagrešili graditelji Michelangelovega mostu v šestnajstem stoletju.

Novoletno darilo

Glavni tajnik japonske socialistične stranke Asanuma je dobil nenavadno novoletno darilo. Pariško društvo za vseмирske polete mu je podarilo »kmetijsko posovstvo na Marsu«. Asanuma je sprejel darilo in se nasmehnil: »Veseli sem ga. Ko bodo ljudje začeli potovati po vsemirju, bom poslal nekaj pridelkov s tega posovstva tudi članom pariškega združenja.«

Vihar uničil vrtni stolp

V Perzijskem zalivu je divjal vihar, ki je razdejal plavajoči vrtni stolp. Nesreča je zahtevala 20 človeških življenj, škoda pa je poldrugo milijardo dolarjev. V celotne načrte, katerih del je tudi uničen plavajoči vrtni stolp, je vložila petrolejska družba 25 milijonov.

Izdelava novih elementov

Profesor dr. Seaborg s kalifornijske univerze je izjavil, da bo v naslednjih petih do petnajstih letih mogoče izdelati sedem novih umetnih elementov. To bodo elementi z atomsko težo 102 do 108. Po njegovem mnenju je najboljša metoda za nastanek teh elementov naprava za razbijanje atomov »Hillac«. Z njo je namreč mogoče pospešiti hitrost posebno težkih atomskih jeder, na primer neona, ki ima atomsko težo 20. Z bombardiranjem uranovega atoma s temi velikimi atomskimi jedri je mogoče izdelati nove težke atome. Z lažjimi atomskimi »strelci« je znanstvenikom uspelo lani izdelati element 101. Novi elementi bodo znatnega pomena za nadaljnjo poglobitev znanja o atomski strukturi.

»Tvoj pa je bil zelo živahen.«

»Ze spet nogomet! Pa si rekel, da boš ta teden igral doma.«

»Mar moraš prav vsem povedati, da si me spoznal v stari- narni?«

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. izbira po vrsti in kvantiteti, 9. zaimsek, 10. gledalec, 11. egiptansko božanstvo, 13. vrsta jedi, 14. pečat, 16. srbohrvatski kazalnik zaimsek, 17. nazal, 20. dva soglasnika, 21. zgodovinsko mesto v Mali Aziji, 22. glasbeni izraz, počasi, 24. širjava, 26. merska enota, 27. karbunkel, 29. osebnostni zaimsek, 30. slovenski časopis, 32. afriška ptica, 33. velik športni dogodek.

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31	32
33							

Navpično: 1. varušvo, 2. vrsta pesmi, 3. grška črka, 4. kratka za sibiđem, 5. v čemer kaj namakamo, 6. španska reka, 7. moralni, 8. orientacija v današnji psihologiji, ki po tipih življenjskega reagiranja pojasnjuje individualno psihiko, 12. žensko ime, 14. dva soglasnika, 15. francoski pripovednik in esejist (Pastoralna simfonija), 18. siv, 19. riba, 23. ista soglasnika, 25. deli posode, 28. eden izmed ustanoviteljev Rima, 29. vojaška enota, 31. kratka za receptu.

RESITEV KRIZANKE
Z DNE 15. JANUARJA

Vodoravno: 1. marioneta, 9. urok, 10. iris, 11. riš, 12. blato, 13. nonji, 15. koc, 16. inos, 17. v, l, k, t, 18. soha, 21. rov, 24. levec, 25. abota, 27. Iri, 28. dude, 29. stoj, 30. operacija.

Huda nesreča na Koreji

V bližini južnokorejskega mesta Pusan se je vnel avtobus. V plamenih je našlo smrt 33 potnikov, 21 pa jih je dobilo hude opekline. Požar je nastal zaradi eksplozije bencinske posode, ki je vanjo padla teča cigareta.

Prevozna krojaška delavnica

Nekemu londonskemu krojaču, ki so mu poslali čedalje slabše, se je porodila izvirna zamisel: kupil je star avtobus in v njem odprl — prevozno krojaško delavnico. Mnoge naročnike je pritegnila nanavadnost te zamisli, začeli so obiskovati avtobus in na veliko naročati obleke. Iznajdljivemu krojaču so se poslali tako razmahnili, da je moral že v kratkem času zaposliti 16 novih pomočnikov.

Zvočni katalogi gramofonskih plošč

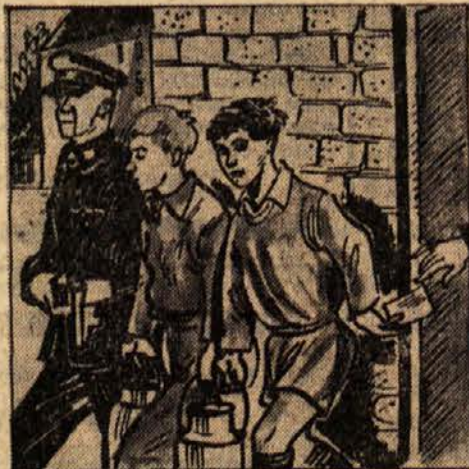
Redni kupci gramofonskih plošč v Franciji zdaj lahko dobijo tudi »zvočne kataloge« različnih najnovejših gramofonskih plošč. Ti »katalogi« so pravzaprav velike plošče, ki so na njih posneti odlomki posameznih glasbenih del in podrobnosti o najnovejših ploščah. Prodajalci gramofonskih plošč bodo te sodobne kataloge brezplačno pošiljali svojim rednim odjemalcem.

Snemalna kamera za potapljača

Na londonskem trgu so se pojavili prvi primerki nove podvodne snemalne kamere, ki snema do globine 1000 m. Kamero je mogoče držati v rokah ali pa jo na posebni potapljaški napravi spustiti v globino.

NEUKROČENO MESTO

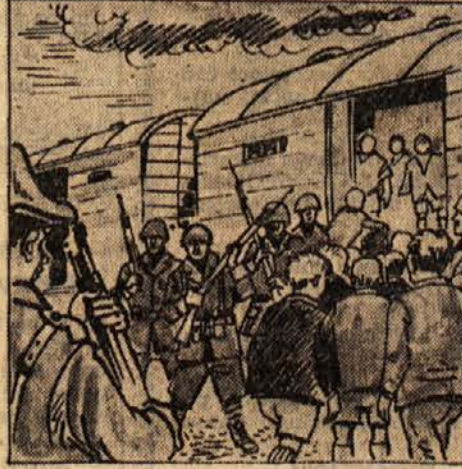
RADO KRAGELJ
MILAN MAVER

211 Blisk se je hitro sprjelateljil z novimi tovariši. Pa ne samo to: njegove veselosti so se nalezli tudi drugi jetniki, ki so tako laže prenašali muke in trpinčenje. V zaporu je organiziral svojo skupino, ki je zbirala podatke o ovaduhih. Ta dragocena poročila so potem mladinci tihotapili v bolnico, kamor so hodili po hrano za bolne pripornike; od tam so romala naprej po nevidnih kanalih organizacije.

212 Se eno veselo je zagodel Blisk. Nekoč je bila večerja spet prav zanič. Blisk se je nekajkrat namrdnil ob smrdljivi juhi v menažiki, potem pa je vse skupaj zili skozi zamreženo okno. Hip zatem se je z dvo- rišča oglasilo divje kričanje in zmerjanje. Blisk je nehote polil policijske šefe, ki so se bili zbrali na dvorišču, da bi se osvežili v prijetnem večernem hladu. Razjarjeni policaji niso krivca nikoli izsledili.

213 Kak teden zatem so Bliska in še nekatere poklicali pred trumo oficirjev. Povedali so jim, da jih bodo sodili. Nekaj ur so jih praševali, govorili sem in tja, sodba pa se je glasila: vsak po nekaj let prisilnega dela, baje zato, da se »uporniški otroci« poboljšajo... Naložili so jih v živinske vagoncine in jih odpeljali v noč. Fantje niso vedeli ne kam ne za koliko časa.